ҺАЙНДЭРӨӨР, НҮХЭДҮҮД!

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой. обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 158 (8683) | 1958 оной июлиин 6, воскресенье | Сэн 20 мүнгэн

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ АЛДАРТА ҺАЙНДЭР

Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республикымнай анха түрүүн эмхидхэгдэһээр гушан табан жэл болоһонойнь алдарта һайндэрые манай ажалшад бултадаа маша ехэ баяртайгаар мүнөөдэр тэмдэглэжэ байна. Манай орон дотор Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин илаһанай һүүлээр ленинскэ сэсэн мэргэн национальна политикын хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэгдэһэнэй ашаар бурят арад түмэмнай өөһэдын гүрэн түрэтэй боложо, олон миллион совет арадуудайнгаа, түбхын түрүүндэ, агууехэ ород арадайнгаа ахадүү ёһоной һайн һайхан сэдьхэлтэ туһаламжаар ажахынгаа али бухы һалбаринуудта түүхын богонихон болзор соо айхабтар ехэ амжалтануудые туйлаа.

Гушан табан жэлэй саада тээ хубхай хооһон тала губи гү, али бүтүү бүгшэм ой тайга байһан газарнуудта хэдэн олон дабхар үндэр сагаан шулуун байшангуудтай, соёл культурын эмхи зургаануудтай, томо, томо фабриканууд, заводууд болон комбинадуудтай городууд бии болоо. Тус городуудта хэдэн мянгаад ажалшад баян дэлгэрээр, культурнаар, золтой жаргалтай, хүхюу баяртай ажаһууна.

Тэрэшэлэн хүдөө нютагуудташье туйлай ехэ хубилалтанууд боложо, городуудһаа илгаагүй шахуу болонхой. Хүдөөдэ колхоз, совхоз, РТС-үүд эмхидхэгдэжэ, социалистическэ томо ажахынууд һалбаран мандажа байна. Жэшээлхэдэ, урданай барга бүдүүлиг сагта Тамчын сагаан талын «шэмэглэлынь» Галуута-Нуурай дасан байгаа бшуу. Тэндэ һургуули һудар, клуб, культурын ордон гэжэ огто үзэгдөөгүй байгаа. Мүнөө Тамчын сагаан тала тад ондоогоор хубилаа: станок бүтээдэг ехэ завод, томо совхоз, баян колхозууд, дунда һургуули тэндэ ажаллана. Селендумын заводой бүтээһэн станогууд Польша, Румыни, МНР болон бусад гүрэнүүдтэ эльгээгдэжэ, республикынгаа алдар солые бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ суурхуулжа байдаг. Сэлэнгын совхоз 40 гаран мянган меринос хонидые үсхөөгөөд, эрхим шанартай нарин, нарибтар нооһо Эхэ орондоо элбэгээр тушаана. Түрүү хонишод нэгэ хониноо арбаад килограмм хүрэтэр нооһо хайшална. Мүн Тамчын сагаан талада симменталь үүлтэрэй үнеэдэй һүрэг олоороо һүндэлэн ябахыень харахат. Эрхим һаалишад нэгэ үнеэнһээ 5000—7000 литр һү һаажа, гүрэндөө бэлэглэнэ. Селендумын клубта концерт, кино, хатар наадан ходо боложо, хүнүүд сүлөөтэй сагаа культурна һайнаар үнгэргэдэг. Дунда һургуулиин багшанар, станок бүтээдэг заводой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, совхозой мэргэжэлтэд хүн зоной дунда лекци уншадаг, элидхэл хэдэг, хүмүүжүүлгын элдэб хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулдаг байна. Үдэшэ боломсоор тэндэхи айл бүхэнэй гэртэ Ильичын лампанууд гэрэл сасаруулан ялардаг.

Гансахан нютагай ажабайдалые ..рянгыгаар хараад үзэхэдэ, иимэ гүн ехэ удхашанартай амжалтанууд туйлагдаһан байна гээшэ. Теэд нютаг бүхэндэ иимэ хубилалтанууд болоо бшуу. Тэрэшэлэн урдань ойроо хүртэнгүй, миил мэлмэржэ байһан Түгнын элдин талада таряанай үргэн ехэ далай ногоорон долгитожо, үндэр баян ургаса заяаха байһанаа мэдүүлнэ. Тэндэ түрүү зэргын «Эрдэм» совхозой тулгууритай найдамтайгаар хүгжэжэ байһан тухайнь манай газетэдэ һаяхан бэшэгдэһэн юм.

Промышленность, хүдөө ажахы болон культурна байгуулалтада бэелүүлэгдэһэн түүхэтэ ехэ амжалтанууднай арад зон тухай, тэдэнэй ажабайдалые улам бүри һайжаруулха тухай түрэл Коммунистическэ партимнай саг үргэлжэ анхарал оролдолго гаргажа байдагайнь аша үрэ гээшэ. Коммунистическэ партиингаа ленинскэ национальна политикын эрид шууд бэелүүлэгдэжэ байһанай ашаар удхаараа социалистическэ, түхэл маягаараа үндэһэн культурамнай үрэ ехэтэйгээр хүгжэжэ байна. Ерэхэ жэлдэ Москвада манай искусство болон уран зохёолой декадын болохоёо байһаниинь энээн тухай гэршэлнэ. Республикын культурын хүдэлмэрилэгшэдэй 1-дэхи съезд уржадэр дүүрэжэ, тэндэ хабаадалсаһан делегадууд «Гурбан жэл соо соёл культураяа хүгжөөхын түлөө улам эршэмтэйгээр тэмсэе!» гэһэн Хандалга нэгэн дуугаар баталан абаба. Энэмнай культурна байгуулалтымнай саашанхи амжалтада бүри ехэ түлхисэ үгэхэ байһаниинь лабтай.

«Уялгата тушаалга, МТС-үүдэй хэһэн хүдэлмэриин түлөө натура түлбэри болюулха, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ шэнэ гурим, худалдан абаха үнэ сэн болон услови тухай» КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй тогтоолоор урмашан зоригжоһон хүдөө ажахынхиднай хэзээ хэзээнэйхиһээ габшагайгаар ажаллажа, шэнэ шэнэ илалтануудые туйлахаар бэлэн байһанаа харуулна.

Манай ажалша арад түмэн политическэ болон ажалай дэбжэлтын иимэ ехэ һүр жабхаланта оршон байдалда республикынгаа XXXV жэлэй алдарта ойе тэмдэглэжэ байна.

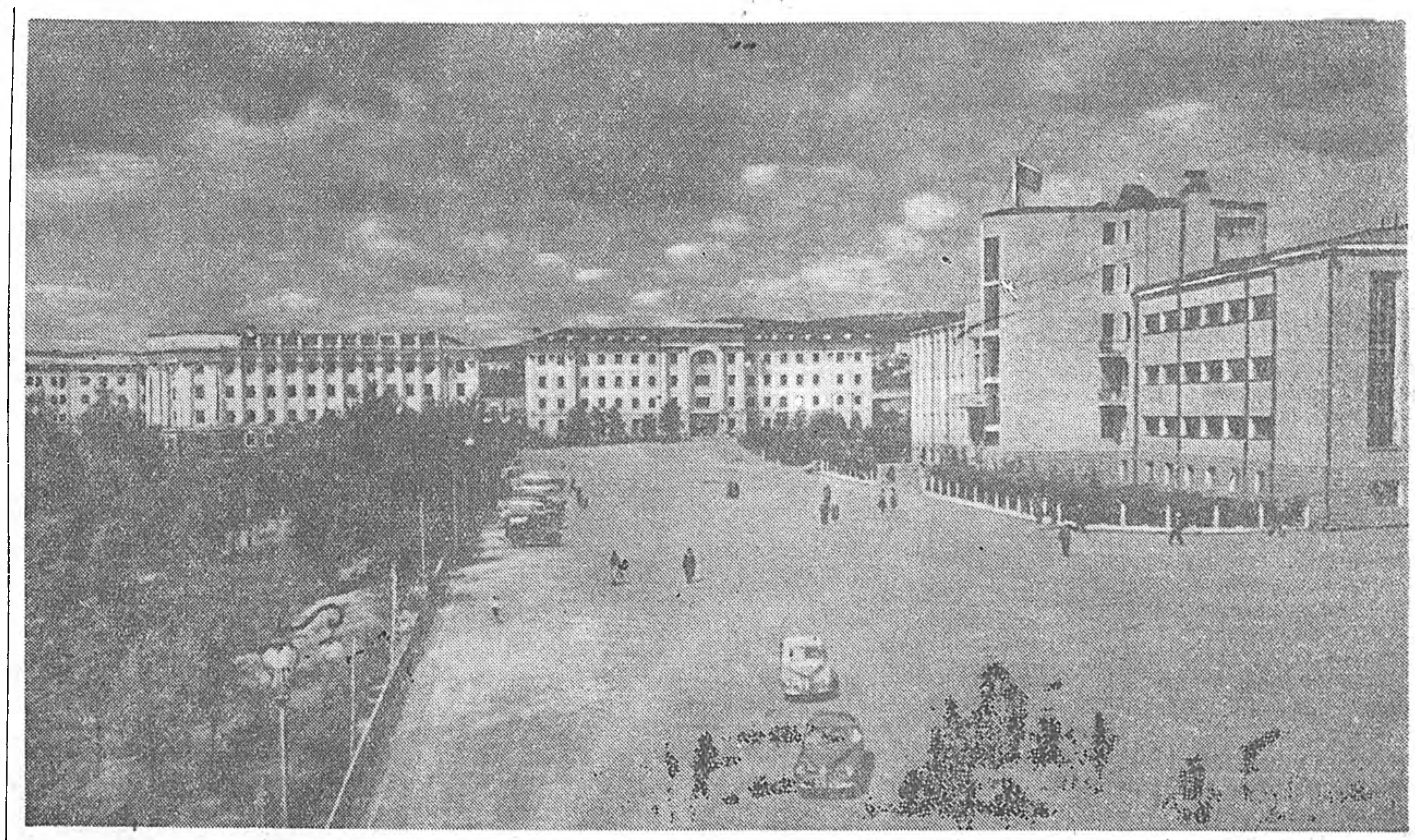
Арадайнгаа ажахын али бүхы һалбаринуудта саашадаа шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлахын түлөө, тэмсэе, нүхэдүүд!

БМАССР-эй 35 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан

Бурят-Монголой республикын байгуулагдаһаар 35 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан үсэгэлдэр оперо, баледэй театр соо болоо. Республикын колхоз, совхозуудай болон промышленна предприятинуудай солото хүнүүд, партиина, советскэ хүдэлмэрилэгшэд, хүршэ область, республикаһаа ерэһэн айлшад энэ суглаанда байба. Ахадүү Монголой Арадай Республикын айлшад мүн байлсаа.

Бурят-Монголой АССР-эй тогтоһоор 35 жэлэй ой тухай БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Д. Ц. Цыремпилон элидхэл хээ. Энээнэй һүүлээр Монголой Арадай-Революционно партиин ЦК-гэй секретарь нүхэр Б. Дамдин Бурят-Монголой ажалшадые амаршалаад совет-монгол арадуудай эбдэршэгүй хани барисаанай тэмдэг болгон, МНР-эй Ехэ Хуралай Министрнүүдэй Соведэй, МНРП-гэй ЦК-гэй зүгһөө БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Цыремпилондо Улаан Туг барюулба.

Һүүлээрнь Ленинэй орденто оперо, баледэй театрын, филармониин артистнар наада харуулаа.

Зураг дээрэ: түб хотымнай Соведүүдэй талмай. Л. Хайдуровай фото.

С. АНГАБАЕВ

СЭСЭГЛЭН ҺАЛБАРААШ СЭНГҮҮ НЮТАГНИ

Агтымни гүйдэлтэй,
зэрэлгээ татаһан дайдамни,
Абымни эхэтэй
аржагар миний нютагни,
Алтан гургалдайнш
мүнгэн аялгатай ниилэжэ,
Магтан шамаяа
магтаал барин дуулахамни.
Шагналши намаяа,
сэнхир манан соогуураа
Сагаан тархита
бүргэдөө ниидүүлһэн
тэнгэримни.
Шагналши намаяа
шаргал нараяа бадаруулаад,
Шорой дээрээ
тогтоон абаһан газарни,
Шэнэхэн байшанай
сонхоор шагааһан инагни,
Шэлхэнэй саанахана
энеэн байхадаа шагналши.
Шагналши намаяа
түрэл ахадүү арадуудни,
Шагналши намаяа
алдар суута Эхэ оромни!
Гушан табадахяа
гэшхэбэл миний республика,
Гушан табан жэлдэ
гоёшобол миний республика.
Эмниг моридоо
эрэшүүлдээ батаар
найдажархёод,
Бэлиг талаангаа
бухы зондоо
бэлэглэжэрхёод,
Байса хадануудтал
баатар хүбүүдээ
дэгжээжэрхёод,
Бардам дорюундаа
Бурят нютагни омогтойяши!
Үүлэн мэтээр
ургылжа ябаһан хонидынь,
Үргэн дэлхэйнгээ
үнгыень буляан абанхай.
Дүүрэн сэдьхэлтэй
дорюухан инаг басагадынь,
Дуран тухай
дурааараа мүнөө дууланхай.
Үдэрһөө үдэртэ
үхибүүдш улам олошоржо,
Үдэжэ, нэмэжэ
байһыеш мүнөө
харууланхай.
Гүйгөөшэ моридтоо
солыень дуудахам мүнөөдэр
Гайхамшагта хүбүүдтээ
шүлэгөө бэлэг барихамнил!
Ая гангата арюун шинии
талаар
Арюун дуугаа аянгатуулан
зайхамнил!
Хүбүүдэймнай хүсэн
улам улам батажана,
Хүнүүдэймнай байдал
хэды гоёор хүгжэнэб.
Хатуужажа байһан
баатар хүнэй маягтай
Халуун зүрхэндэм
хадаглагдаһан
республикам мандаг даа!

Бурядай АССР-эй 35 жэл

Бурят арад июлиин 6-да Бурядай Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын 35 жэлэй ойе баярай оршон байдалда тэмдэглэжэ байна. Энэ алдарта һайндэртэй дашарамдуулан, ТАСС-эй корреспондент Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Д. Ц. Цыремпилондо республикын хүгжэлтэ тухай хөөрэжэ үгэхыень хандаһан байна.

— 35 жэл түүхэдэ богонихон болзор гээшэ, —гэжэ нүхэр Д. Ц. Цыремпилон хэлэбэ. — Теэд энээхэн саг соошье Бурят ороной ажалшад түрүү ниитэ экономическа байгуулалтаяа түшэглэн, агууехэ ород арадай ахадүүгэй туһаламжын ашаар өөрынгөө орон нютагые үндэһөөрнь хубилгажа шадаа. Үнгэрһэн 35 жэл соо промышленностиин шухала һалбари бологшо машина бүтээлгэ, горнорудна, эдеэ хоолой, модо бэлэдхэлэй, барилгын материалнуудай, хүнгэн промышленность шэнээр байгуулагдаһан байна. Мүноо республика дотор промышленна 300 гаран предприяти хүдэлнэ. Эдэ предприятинуудай үйлэдбэрилһэн продукциие 1923 онойхитой жэшэбэл, 400 шахуу процентээр ехэ болоно.

Промышленностиин хүгжэлтын талаар Бурят орон Автономно Республикануудай дунда түрүү һууринуудай нэгые эзэлхэ зуураа, Зүүн Сибириин экономикодо шухала үүргэ дүүргэнэ.

Республикын промышленность саашадаа хүгжэхэ ехэ арга боломжотой. Газар дайдынь олон нютагуудта геологууд шэнэ ашагта малтамалнуудые бэдэрэн олоно, хаа хаанагүй шахта, рудник, завод болон комбинадууд баригдана.

Промышленностиин хүгжэхэтэй хамта, городуудыншье хүгжэн һалбарна. Хуушанай уезднэ заахан город байһан Верхнеудинск, мүнөөнэй Улан-Удэ Забайкалиин промышленна болон культурна ехэ центр болонхой. Хуушанай Кяхта город баһал хүгжэжэ байна. Сэлэнгын талын Галуута-Нуурай эрьедэ Бурядай нүүрһэшэдэй город — Гусиноозерск байгуулагдаһаар хэдэхэн жэл үнгэрөө. Бабушкин город болбосон түхэлтэй болгогдоно. Республикын карта дээрэ городой түхэлтэй Каменск, Выдрино, Онохой, Наушки гэжэ хүдэлмэришэдэй поселогууд бии болоо. Байрын гэрнүүдые барилга улам үргэдэнэ. Гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ гүрэнэй мүнгэ зөөреэр 100 шахуу мянган дүрбэлжэн метр байрын талмайтай гэрнүүд баригдаа. Ажалшад өөһэдөө гүрэнэй урьһаламжа абажа, энэ хэмжээнэй тухай байрын гэрнүүдые бариһан байна.

Бурят ороной ажалшад үнгэрһэн 35 жэл соо хүдөө ажахы дээрэ ехэ амжалта туйлаа. Советскэ засагай ашаар бурят арад нэгэ газарта түбхинэн һуужа, хүсэ ехэтэ түрүү техникээр шэнэ газар элдүүрилэн, таряа, овощь элбэгээр ургуулна, мал ажалаа шэнэ аргаар хүгжөөнэ. Таряанайнь талмай жэл ерэхэ бүри үргэдэнэ, хүдөө ажахынь гол һалбари бологшо ниитын малай тоо толгой олошорно, ашаг шэмэнь дээшэлнэ.

Һүүлшын 3 жэлэй турша дотор республикын колхозууд болон совхозууд һү һаалгаяа 2,2 дахин, нооһо—1,8, гахайн мяха абалгаяа 2,5 шахуу дахин дээшэлүүлээ. Хүдөө нютагуудай ажалшад энэ амжалтаараа һанаагаа амарнагүй. 1958 оной зорилгын табигдажа байхада колхознигууд болон совхозуудай хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд жэлэй турша дотор колхозуудта нэгэ үнеэнһээ һү һаалгые 1600 килограмм, совхозуудта —2000 килограмм хүрэтэр, мяха, нооһо абалгаяа нэгэ хахад дахин дээшэлүүлхэ уялга абаа һэн.

Советскэ засагай үедэ бурят арадай ажабайдалда ёһотой культурна революци болоо. Революциин урда тээ хүн зон харанхы барга байдалтай һэн. Мүнөө хүн бүхэн эрдэмтэй болоо. Хэдэн зуун клуб, һургуули, библиотекэ, больница хүдэлмэрилнэ. Хоёр институт, 16 техникум хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон багшанарые бэлэдхэнэ. Бурядуудай дундаһаа 80 гаран наукын кандидат, докторнууд урган гараа.

Бурят арадай соёл культурада ехэ амжалта туйлагдаа. Улан-Удэдэ оперо ба баледэй, драматическа театрнууд, филармони, хүгжэмэй училищи хүдэлнэ. Өөһэдын артистнууд, композитор, уранзохёолшод болон уран зураашадтай болообди. Республиканска 3 газетэ, литературно-уранһайханай журнал хэблэгдэнэ. Аймагууд болон городууд өөһэдын газетэтэй.

СССР-эй ахадүү арадуудай бүлэдэ коммунизм байгуулалсажа байһан бурят арад Коммунистическэ партиингаа хүтэлбэри доро экономическа болон культурна ажабайдалдаа шэнэ амжалтануудые туйлаха байна гэжэ нүхэр Цыремпилон хөөрөөнэйнгөө түгэсхэлдэ мэдүүлээ.

(ТАСС).

АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД

Шэнэ завод баригдаа

Республикынгаа алдарта 35 жэлэй ойе «Тимлюйцемстрой» трестын барилгашад ажалай шэнэ амжалтаар угтажа байна. Тэдэнэр Каменск гэжэ хүдэлмэришэнэй тосхондо Тимлюйскэ шифернэ завод барижа, ашаглалгада оруулаа. Хоёр гектар талмай эзэлһэн тус завод манай ороной шифернэ томохон заводуудай нэгэн болохо юм. Энэ завод шэнэ техникээр зэбсэглэгдэһэн, хүсэд оньһожоруулагдаһан байна.

Мүнөө заводой технологическа нэгэ лини хүдэлжэ эхилээ. Һаяар үшөө бусад табан лини ашаглалгада оруулагдаха. Тиихэдээ завод жэлдээ 165 миллион лист шифер гаргаха хүсэтэй юм. Энэнь хэдэн зуун байрын гэрнүүдые гэхэ гү, али манай Улан-Удэ город шэнги городые шифереэр хушалта хэхэдэнь хүрэхэ байна. Шэнэ заводой гаргаһан шифер ганса республика дотороо хэрэглэгдэхэ бэшэ, Казахстанай, Узбекистанай, Новосибирскын, Пензын, Эрхүүгэй, Читын областьнуудай, Эхэ ороной бусад республика, хизаарнуудай барилгада эльгээгдэхэ юм. Мүнөө хүдэлжэ эхилһэн нэгэ линиинь сүүдхэдээ 60 мянган лист шифер гаргана.

Үйлэдбэриин процессүүдэй хүсэд оньһожоруулагдаһанай ашаар хүдэлмэришэдэй ажал нилээд хүнгэн болонхой. Заводые ооһэдынгөо гараар бодхооһон «Тимлюйцемстрой» трестын олон барилгашад, монтажнигууд эндээ ажаллахаяа хүсэһэн байна. Урдань монтажнигууд байһан Федор Черкашин, Геннадий Савватеев, Евгений Шаповал машинистын мэргэжэл шудалжа, эндэ хүдэлхөө үлөө. Арматурщигууд Иван Челпаков машинистын туһалагшаар, Леонид Косарев слесареэр ажаллана.

И. Иванов.

Зураг дээрэ: Тимлюйскэ шифернэ заводой ехэ корпус. Ф. Сорокиной фото.

Гектарһаа 350 центнер эшэ набшаһа абаха

Малдаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэхын түлөө «Коминтерн» (Иволга) колхозойхид шэнэ эршэ хүсэтэйгөөр ажаллана. Тэдэнэр шэмэтэ һайн кукурузын эшэ набшаһа ехээр ургуулаад, малдаа элбэгээр эдюулжэ, ашаг шэмыень улам дээшэлүүлхэ зорилго табина. Тиигэжэ горьтой газарта кукуруза таригдаһан байна. Гурбадахи комплексно бригадын дэргэдэ кукуруза ургуулха тусхай агрегат (даагшань нүхэр Бабасан Бадмаев, трактористнь нүхэр Рыгзен Цыбиков) эмхидхэгдээ.

— Манай агрегадайхид партиин түүхэтэ тогтоолоор зоригжожо, гектар бүриһөө 350 центнер кукурузын ногоон эшэ набшаһа абаха зорилго табинхайбди,—гэжэ агрегадые даагша, дүршэлтэй механизатор Бабасан Бадмаев хөөрэнэ.

Л. Пурбуев.

40 мянган метр сэмбэ

Улан-Удын сэмбэ нэхэгшэд эршэтэ ажалаараа республика соогоо суурхаһаар үнинэй. Доторойнгоо арга боломжонуудые дүүрэн хэрэглэһэнэй, уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар энэ коллектив хахад жэлэйнгээ даалгабари уридшалан дүүргэбэ. Тиин түсэбһөө гадуур 40 мянган метр эрхим шанартай сэмбэ гүрэндөө үгөө.

М. Семенкова.

1923 ҺАЛБАРАН МАНДЫШ...

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ БАЙГУУЛАГДАҺАА...

Промышленностиимнай хүгжэлтэ

Революциин урда тээ Бурят-Монголнай өөрын промышленностьгүй шахуу байһан юм. Харин Совет засагай аша туһаар үнгэрэгшэ 35 жэлэй хугасаа соо республикымнай нюур шарай үндэһөөрөө хубилаа. Табанжэлнүүдэй туршада эндэмнай мүнөө үеын хүндэ промышленность байгуулагдаа. Тиигэжэ Зүүн Сибирьтэ эгээ ехэ барилганууд: Улан-Удын паровозо-вагонно завод, мяха-консервын комбинат, шэлэй механизированнэ завод болон хамтадаа 230 промышленна предприятинууд дайнай урда тээ баригдаһан байна.

Мүн дайнайшье үедэ промышленна предприятинууд шэнээр баригдажа, промышленна продукци бүри ехээр үйлэдбэрилэгдэдэг болоо.

Республикымнай промышленностиин али тухайгаар хүгжэһэниие иимэ жэшээ дээрэ хаража үзэе. Хэрбээ БМАССР-эй байгуулагдаһан жэл, 1923 ондо арадай ажахын гаргаһан продукциин зургаанай нэгэ хубиие промышленность үгэдэг байгаа һаа, мүнөө үедэ 80 процентыень үгэдэг болоо.

Илангаяа нүүрһэнэй, горнорудна, ой модоной болон металл үйлэдбэрилхэ промышленность түргэн хүгжөө.

Энэ үедэ республика дотор мүнөө үеын түрүү техникээр хангагдаһан, 300 гаран промышленна предприятинуудта хамта 60 мянгаад хүдэлмэришэд жэлэй туршада 2 миллиард түхэригэй продукци гаргажа байна.

Бүхы промышленностиимнай диилэнхи ехэ һуури хүндэ промышленность эзэлжэ, бүхы дээрээ абтадаг продукциин 65 процентыень үгэнэ. Тиихэдэ хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленность бүхы продукциин 35 процентыень үгэдэг. Республикамнай промышленна хүгжэлтынгөө талаар Зүүн Сибириин экономикодо горьтой һуури эзэлнэ. Зарим һалбаряараа Зүүн Сибириин, Алас Дурна зүгэй областьнуудай дунда түрүү һуури эзэлжэ ябана.

Мүн манай административна экономическа район байгаалиин элдэб баялигаар элбэг юм. Мүнөө сагаан туулганай, вольфрамай, марганецын, түмэрэй, мүн бэшэшье шухаг үнгэтэ металлай руда олдоо. Гадна, шулуун, боро нүүрһэн, хэдэн миллион тонно силлиманит, хэдэн арбаад миллион тонно боксит олдоһон байна. Республикымнай тоготоһонһоо хойшо Зэдэдэ вольфрам, молибден абадаг, Галуута-Нуурта боро нүүрһэ малтадаг, Ципиканда алта абадаг, мүн барилгын материал бэлдэдэг газарнууд ашаглагдаһан байха юм.

1959—65 онуудай туршада республикын арадай ажахы бүри хурдан түргэнөөр хүгжэхэ юм. 1958 онойхитой жэшээлхэдэ, 1959—65 онуудай туршада бүхы дээрээ 3 дахин ехэ продукци абтадаг болохо.

Республикымнай 13 миллион гектар газар ой модоор элбэг. Саашадаа ой модоной промышленность түргөөр хүгжөөгдэхэ, химическэ промышленность шэнээр бии болгогдохо юм.

Барилгын материалнуудай промышленность тусгаар ехэ удхашанартай болохо юм. Мүн хүнгэн, эдеэ хоолой промышленность горьтойгоор хүгжөөгдэхэ. Гадна, промышленна болон гэр байрын барилга ехээр хэгдэхэ болоно.

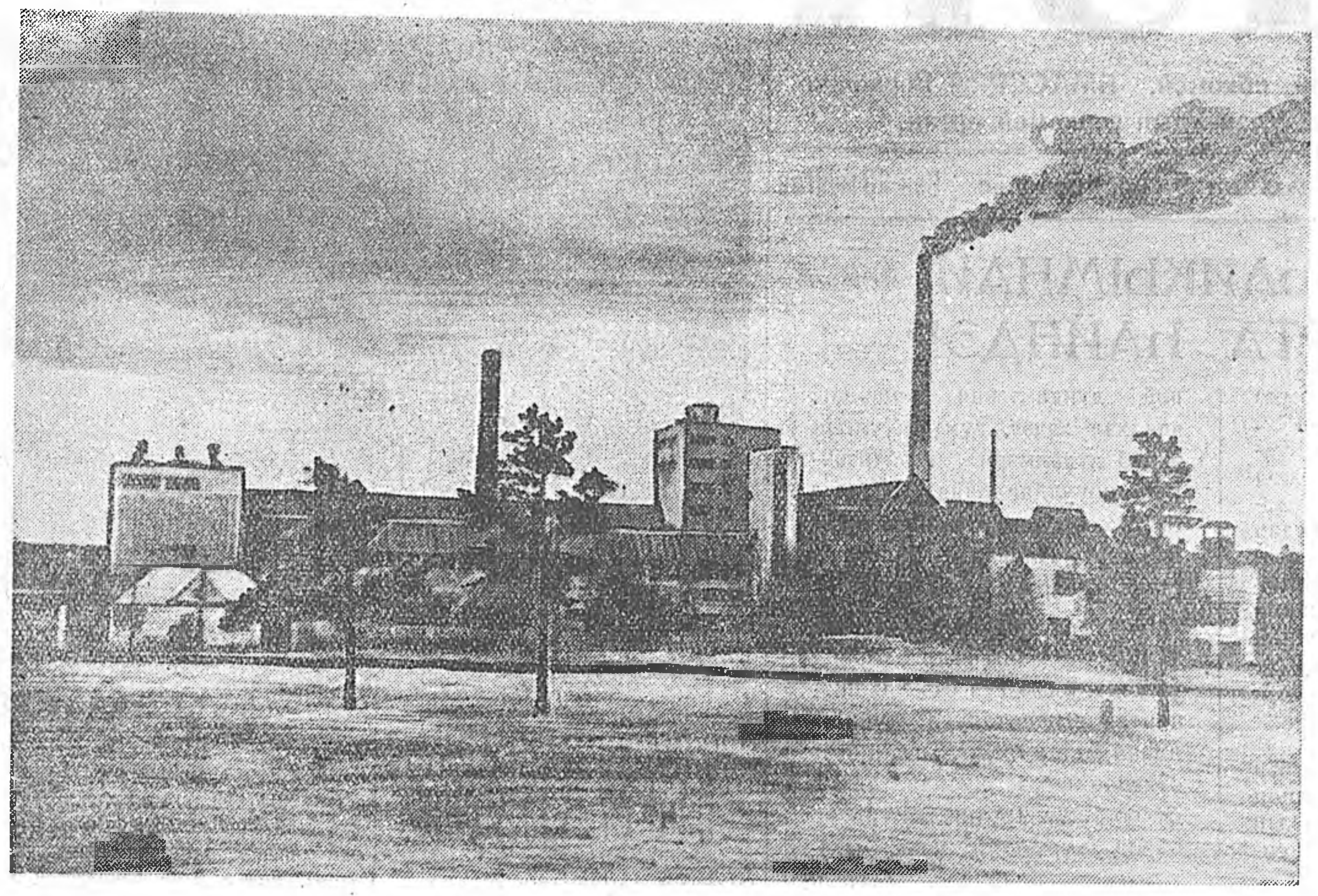
Саашадаа арһа-гуталай комбинат, нооһо угааха Улан-Удын фабрика, Галуута-Нуурай ГРЭС, дубильна экстрадуудай завод, гидролизна болон эһээлтэ хэдэг заводууд, силлиманидай комбинат болон бусад баригдахаар хараалагдана.

Промышленность болон барилгые хүтэлбэрилгын шэнэдхэн хубилгагдажа, Бурят-Монголой Совнархозой бии болгогдоод байхада, арадай ажахын элдэб зургаануудтахи һаад тойбо үгы хэгдээд, республикын промышленностиин саашадаа түргөөр хүгжэхэ эрхэ байдал бии болгогдоо.

Жэшээлхэдэ, Совнархозой предприятинууд үнгэрһэн 5 һарын туршада үйлэдбэриингөө түсэбые 105,6 процент дүүргээ. Нёдондоной энэ үеынхитэй жэшээлхэдэ, промышленна үйлэдбэрилгэ 12 процентээр дээшэлээ. Тиигэжэ түсэбһөө гадуур 32 миллион түхэригэй продукци абтаа.

Республикынгаа байгуулагдаһанһаа хойшо 35 жэлэй ойе ажалай бэлэгээр угтаһан Бурят-Монголой экономическа административна районой ажалшад, совнархозойхид промышленность болон хүдөө ажахыгаа саашадань хүгжөөхын, эдеэ хоолой, эд бараанай зүйл элбэг дэлбэг болгохын түлөө туйлай ехэ хүдэлмэри хэхэ байна.

А. Давыдов, Бурят-Монголой арадай ажахын Соведэй түрүүлэгшэ.

Республикын түрүүшын барилгануудай нэгэн — шэлэй механизированнэ завод. Л. Хайдуровай фото.

Г. ЧИМИТОВ

Ойн баярта

Сэсэг ногоо һалбарһан
Сэрюун арюун дайдаарни
Сэгээн гэрэл сасарһаар
Сэлмэг үдэр мандабал.
Сэлгеэ Бурят-Монголдом
Сэлмэг үдэр мандабал.
Алдарта гушан табанайнгаа
Арюун энэ үдэрые
Аажам Бурят-Монголни
Ажалаа хэжэ угтаба.
Улан-Удэ хотымнай
Уурал утаа һабаһан
Ута хара хоолойһоо
Ураа баяр уряална.
Уужам Бурят-Монголойм
Урма зориг түгэлдэр.
Адуу малнай олон даа,
Ара майлаар мирална.
Арбай таряан ургаал даа,
Амбаар урюугаа харьялна.
Агуу Бурят-Монголни,
Алдар суутай байнаш даа.
Буряад,ород арадууд
Булгаршагүй эбтэйнүүд,
Булад партиин заабаряар
Булта урагшаа дабшанхай
Бурят-Монгол оромнай
Бүрил урагшаа дабшанхай.

Танигдахаяа болитороо хубилаа

Совет засагай жэлнүүдтэ Бичурын аймагай түхэл шарай республикын бусад аймагуудтал адли танигдахаяа болитороо хубилаа.

Революциин урда тээ энэ аймагта ажаһууһанород, бурят яһатан эрдэм номгүй, харанхы мунхаг байһан юм. Тэрэ үедэ аймагта оройдоол гансахан багша, нэгэ һургуули бии байгаа. Тэрээндэород наймаашадай, баяшуулай 20 гаран үхибүүд һурагша һэн. Бичурада ажаһуудаг шэмээшэгүүд һургуулида һураха, врачда үзүүлхэ эрхэгүй бэлэй. Шэмээшэг яһатаниие уставщигууд болон попууд, бурят яһатаниие ламанар болон нюдарган баяшуул хашажа хабшажа байгша һэн. Тэрэ сагта шэмээшэгүүдэй дунда 80 шахуу уставщигууд, 30 поп, бурядуудай дунда 700 ламанар эзэрхэн зонхилжо байһан юм.

Бурядууд болон шэмээшэгүүдэй ажаһуудалынь мүнөө үедэ танигдахаар бэшэ болонхой. Гол түлэб шэмээшэгүүдэй ажаһуудаг Бичура тосхондо мүнөө 4 колхоз, Байгал шадархи анха түрүүшын сахарай завод, заһабарилгын-техническэ станци, олзоборилгын томо артель хүдэлнэ.

Бичура тосхондо 2 дунда, нэгэ долоон жэлэй, 4 эхин һургуули ажаллана. Тосхондо түхеэрэлгэ һайнтай больница, фельдшерэй 2 пункт бии юм. Мүн эндэ Культурын байшан, 5 клуб, 3 библиотекэ, кинотеатр баригдаад хүдэлжэ байна. Бүхы аймаг соомнай 400 гаран багшанар, врачууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд тоологдоно. Аймагай тосхон бүхэндэ радио, һургуули, клуб, библиотекэнүүд ажаллана. Ажалшадаймнай ажаһуудал жэл ерэхэ бүри улам һайжаржа байна.

Парти, правительствын түүхэтэ тогтоолой 1953 ондо гараһанһаа хойшо хүдөө ажахын продукт аймагта нилээд ехээр абтадаг болоо.

Һү, тоһо, мяха, мүн хүдөө ажахын бусадшье продуктнуудые абалгаар хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн партиингаа уряае аймагай бүхы ажалшад ехээр һайшаагаад, энэ хүндэтэ зорилгые бэелүүлхын түлөө бүхы хүсөөрөө ажаллажа байна. Аймагаймнай ажалшад энэ жэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абанхай.

Энэ жэлэй февральда болоһон партиин ЦК-гэй Пленумэй һүүлээр колхозууднай 5 миллион түхэригэй машина, тракторнуудые худалдажа абаад, тарилгаяа эмхитэй һайнаар үнгэргөө. Байгша оной май, июнь һарада болоһон партиин ЦК-гэй Пленумүүдэй һүүлээр аймагаймнай ажалшадай эдэбхи үүсхэлынь улам дээшэлбэ.

Үдэжэ байгаа адуу малаа хүсэд хүрэхэ тэжээлээр хангахын тула колхозууднай үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо энэ жэлдэ нилээд ехэ хэмжээнэй ороохо таряа, силоснэ ургамалнуудые таряа.

Республикынгаа бүхы ажалшадтал адли манай аймагай ажалшад Бурят-Монголойнгоо тогтоһоор 35 жэлэй ойе баяр баясхалантайгаар тэмдэглэжэ байна.

В. Сахьянов, Бичурын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Тайга соо бодоһон город

Үндэр шобхо хадануудай бооронһоо оройдонь хүрэтэр, эгээл хонин хараасгайн хабсагайда няажархиһан уурхайнууд мэтэ, багашье, томошье, шулуушье, модоншье гэрнүүд, томо томо барилганууд... Һүниин бүрүүлдэ харахада тоо томшогүй олон ялагар гэрэлнүүд анибалзажа, тэнгэриин мүшэд шэнгеэр харагдана. Энэмнай хорёод жэлэй саана «бугын урамдан һэрюулдэг, баабгайн нойрсон эшээлдэг» байһан дулии хүбшын дунда бодоһон Городок город гээшэ. Совет засагай урда тээ эндэ город бодхоогдохо юм гээ һаа, хэн үнэншэхэ байгааб!

1930-аад гаран оной үеэр манай баян байгаалиин «хэшэгые» бэдэрдэг советскэ геологууд Зэдэ голой эхеэр ябахадаа, нютагай ангуушан зонһоо элдэб һониниие мэдэжэ абаһан байна. Жэшээлхэдэ, ангуушан байхаһаа гадна, элдэб ялагар-сологор шулуу болон байгаалиин бусад үзэсхэлэнтэ юумэнүүдые суглуулдаг Шампии гэжэ үбгэн, мүнөө Городок городой байһан газарһаа, олоһон шулуугаа геологуудта үзүүлһэн юм гэлсэдэг.

Тэрэнь тон ехэ үнэтэ металл болохо вольфрам гэжэ металлай руда байһан гэхэ. Тэрэ сагһаа хойшо Юнхэр, Холтоһон гэжэ бүтүү ой тайга соо түрүүшын хүнүүд майхан татажа эхилээ һэн.

Тэрээнһээ хойшо удааншье саг үнгэрөөгүй. Теэд тэндэхи газар танигдахаар бэшэ болонхой. Холтоһон хадын оройдо орон дотор мэдээжэ болоһон томохон Зэдын комбинадай үнгэтэ малтамал — вольфрам абадаг рудник хүдэлдэг болоо. Далайн уһанай нюрууһаа 1700 тухай метр үндэр энэ хада дээрэ жэгтэй гоё даа. Руднигай механическа цех, хүдэлмэришэдэй ажалдаа хэрэглэхэ бүхы юумэнүүдые хангадаг комбинат, столово, магазин, конторо гэхэ мэтэ ехэ барилганууд...

Шобхо хадын тэн багаарнь нүхэлжэрхиһэн «К» шахта руу ороходо бүришье һониин юм. Эндэ руднигай хэдэн зуугаад хүдэлмэришэдэй эршэтэ ажал бусалжа байдаг. «К» шахтаһаа эхи абажа, хэдэн тээшээ һалаатан ошоһон штольнинууд соогуур мэдэхэгүй хүнэй төөришэмөөр. Эндэ Зэдын комбинат соо суута гараһан В. Поповой, Г. Григорьевой, Д. Лямичевай, Н. Курнатовай болон бусадай бригаданууд хүдэлнэ.

Тус рудник жэлэй эхинһээ нэгэ жэгдээр хүдэлжэ, хахад жэлэйнгээ түсэбые руда үгэлгөөр үлүүлэн дүүргээ. Июнь һарада руда малтаха түсэбөө 106,3 процент дүүргэжэ, комбинат соогоо түрүүлжэ гараа.

Мүн «Первомайский» руднигай хүдэлмэришэд ажалай үдэрые 7 час болгохо тухай тогтоол дэмжэн абаад, комбинат соогоо түрүүлэн бэелүүлээ. Хүдэлмэришэд ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлдэг болоһоной ашаар, урдань хүдэлдэгһөө дутуугүйгөөр ажаллана. Июнь һарада руда малтаха түсэбөө 104 процент дүүргээ.

Эдэ руднигуудай малтаһан вольфрам, молибденэй рудатай шулуу тээһэн багахан паровоз хуугайлһаар хадын хаягаар шанаржуулгын фабрика тээшэ ошоно. Мүн руда зөөдэг олон автомашина үдэр, һүнигүй һэлгэсэлдэн гүйлдэнэ. Тус фабрика соо мүн лэ хэдэн зуугаад шадамар хүдэлмэришэд гүрэндөө һайн шанартай металл үгэхын тула оролдодог юм.

Юрэнхыдөө шэнэ городой ажабайдал үдэрһөө үдэртэ һайжаран һалбаржа байна. Эндэ хамта 6 дунда, долоон жэлэй, эхин һургуулинууд, хэдэн олон больница, поликлиникэ, хүүгэдэй ясли, оёлгын мастерскойнууд, олон магазин, столово, амаралтын парк, һүниин санатори, электростанци гэхэ мэтэ бии.

Город дотор барилгын «Джидастрой» трест, хэдэн зуугаад автомашинатай автотранспортна конторо, заһабарилгын-механическа мастерской болон бусад томо хамһабариин предприятинууд хүдэлдэг юм.

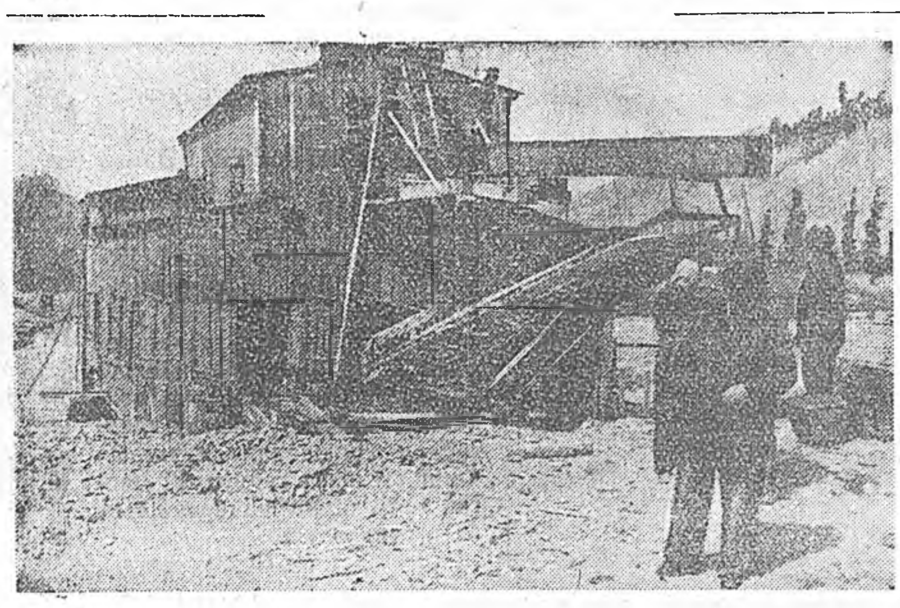
Зэдын комбинадай Холтоһон Первомайска руднигуудые, Ивановкын алтанай уурхайе гэрэлээр хангадаг Баян-Голой томохон ТЭЦ нютагай нүүрһээр хүдэлдэг.

Город дотор хэдэн зуугаад инженернүүд, техникүүд, дээдэ, дунда эрдэмтэй багшанар, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд болон бусад хүдэлнэ. Комбинадай үйлэдбэриин участогууд дээрэ ухаалан зохёохо, уралан нарижуулха хүнүүдэй тоо жэл бүри олошорно. Тэдэнэй дунда бурядууд олон.

Урдань харанхы барга байһан Бурят-Монголдо Совет засагай тогтоһонһоо хойшо бодоһон энэ шэнэ город тиимэ ехэ бэшэшье һаа, үйлэдбэриингөө талаар тон ехэ удхашанартай город болонхой.

Энэ город жэлһээ жэлдэ гэр байрын болон үйлэдбэриин томо барилгануудые үргэн далайсатайгаар ябуулжа, бэлээсон түхэлтэй боложо байна. Городой ажалшад, үйлэдбэриин предприятинууд ажалай шэнэ амжалтануудые туйлажа, республикынгаа 35 жэлэй ойе угтаба.

Д. Аюшеев, манай корр.

Зураг дээрэ: Зэдын комбинадай руднигуудай нэгэндэ оньһото техникэ тодхогдожо байна. Д. Аюшеевэй фото.

Газар нютагнай...

Мүнөөдэр республикымнай түрэй мүндэлжэ, һалбаран мандаһан сагһаа хойшо 35 жэл гүйсэбэ. Хаа-хаанагүй—аймаг, город, сомон, колхоз, совхозуудаар—баярай найр хүнхинэн, хүнэй сэдьхэл хүгжэм дуун соо хайлан байна.

Зүрхэн дундамнай сэсэг набшын задаран байһандал, досоо һэрюу даалгажа, баясхаланта хүгжэм хангинан гарана.

...Үүр сайжа, үлгы номин Байгал дээгүүр уураг шара алтан туяан салгидана. Хада гүбөөнүүд дээгүүр толон улам улам хурсадан таража, ногоон талын ургамалнууд дээгүүр сүршэгдэһэн шүүдэрэй аршаанта дуһалнуудые ялагануулхаяа, тиигэжэ хүнэй нюдэ баярлуулхаяа яарана.

Һайхан даа түрэл Совет нютагнай! Наранай эрид шууд гаража байһандал, жаргалта үдэрэй һаатангүй ерэжэ байһандал, коммунизмын мүнхэ одон хизааргүй гүн юртэмсые таһалгаряагүй тойрон дабшана. Хаа хаанагүй—социалистическэ орон дээгүүр, гүн үндэр огторгойн хаягаар, океан далай, уһа мүрэнүүд дээгүүр ажалай амисхаал зэдэлнэ.

Мүнөө дэлхэйн байгаалиин гайхамшаг дэлгэр үе—нажар зунай намжаа һайхан саг. Түрэл уужам Түнхэн, Баргажан, Ярууна, Кударыемнай халуун наранай туяан салгидхаажа, тэнгэриин дуугаар хүгжэмтүүлэн, сахилгаан һолонгоор шэмэглэн, хура бороогоор һэрюусүүлэн байна. Зэдэ—Закаменаар, Бичура—Тарбагатайгаар баян элбэг ургаса таряан пэшэгэнэн ургажа, зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэнэ. Хурьгы торгон нооһоор хүбхылдэһэн хонин һүрэгүүд хургажа, үер дүүрэн һаалияа хүсэһэн үнеэд талын уужамда тарган тобир бэлшэжэ, нюргаа хүсэһэн ногоондо саданхай, тэниилдэнэ.

Эрхим түрүү эрдэм ухаагаар, хүсэн түгэс оньһон техникээр зэбсэглэгдэһэн совет хүнэй шэн габьяата ажал хүдэлмэриин, эрэлхэг зоримгой зохёол урлалай ашые байгаали ингэжэ бардам элбэгээр харюулна. Завод, фабриканууд дээгүүрнай забда залигүй халуун ажал бусалжа, ажалай дабхар амжалта туйлаһан арад түмэн һайндэрэй баярай оршондо сэсэрлиг парк соогуур, стадион талмай дээгүүр сээжэ дүүрэн амилан, хүхюун дуугаа татана.

Жабхаланта зунай амидаралта хүсэнэй задаран һалбаржа байһан энэ үедэ, манай Бурят ороной алдарта ойн баярай үдэр, манай түг түмэн арад зоной найр наадан хүнхинэбэ. Ингэжэ хүн бүхэнэй үбсүүн дээгүүр баярай тэмдэг—республикын 35 жэлэй ойн һайндэрэй наран яларна.

Хамар-Дабаанай хангай үндэр дээрэһээ урагшаа Яблонь хадын хяра нюрган хүрэтэр нюдөө һарабшалан [illegible] үзэе.

...Байгал далай. Олон зуун жэлэй онтохон үльгэртэ солоёо дуулуулһан алдарта Байгал, арюухан далай. Нарата Совет Бурят орон эндэһээ эхитэй, эндэһээ энгэртэй. Үргэн дэлгэр тоонто нютаг урдамнай хормойгоо дэбдинэ, холо ойрын айлшадай нюдэндэ бадма сэсэг шэнгеэр задарна.

Гурбан зуун жэлэй саана бү... зон агуу ехэород арадтай анда... рэл бололсон, бүһэ бүһөө андал... бэлэй. Тэрэ гэһэн сагһаа хой... ажалша малша бурят зон оро... түрүү болбосоролто хүнүүдые эн... хүндэтэ айлшад болгон, хоймор... ладаа урижа, хун сагаан хонино... гоо төөлэй, арюун мэлмэр арза х... заяа барин хүндэлдэг болоо һэн.

Үнгэрһэн зуун жэлдэ Бу... ороной газар дээгүүр аяншалан... гэрхэдөө, ородой агуу ехэ уран... хёолшо Антон Павлович Чехов ин... жэ бэшээ юм.

«Байгалай үмэнэхи газар дэ... һанаһан юумэеэ бултыень үзөө... раа һэм: Кавказ уулыешье, Псла... лыешье, Звенигородско уездыеш... Доной талыешье. Үдэрынь Кавк... дээгүүр, һүнинь Доной талаар... райлган ябахаш, үглөөгүүрнь... ран гэһээш Полтавска губерни ба... шаха жэшээтэй—бүхы мянгаад м... до газарынь иимэл даа».

Ородой оюун бэлигтэй зохёолш... уран гоёор үльгэрлэн бэшэһэн... зар дайдамнай мүнөө, Совет үе... Агуу ехэ Октябриин һүүлээр, алда... та Коммунистическэ партиин хүтэ... бэри доро, бүри һайхан, бүри онд... болоо. Совет зоной солото ажал... ашаар, мантан томо комбинат, зав... дууд бодонхой. (Урдань тэндэ... тайга һажажа һуугаал һааб даа)... Газар дороһоо байгаалиин баял... нөөсэнүүд үнэтэ шухаг малтама... нууд гаража, ажалша зондо аш... туһаяа үгэнэ. (Урдань тэндэ бааб...

АРАДАЙ ИСКУССТВЫН ...

Республикымнай промышленность, хүдөө ажахы болон ... бүгл... гээрэлэй хүгжэхэтэй хамта ... ороы... арадаймнай искусство ... нара... эхилһэн юм. Эгээ түрүүн 19.. бай... Улан-Удэ хотодо искусствын олоо... мэрилэгшэдые бэлдэхэ ... нээгдээ бэлэй. Энэ һургуулитэгүү... түрүүн дүүргэгшэд Н. Балдэшэг... «Таһалдал» гэжэ зүжэг ... түрүү... 1932 оной июлиин 3-най үдэ байг... рят театрынгаа хүшэгэ түр... хеэ нээгээ һэн. Мүнөө арадай гар... искусство бии болоһоо. Һая... жэл болоод байна. Үнгэрһэн... нүүд соо манай арадай иск... тон ехээр дэбжээ. Улан-Удэ... 3 театр, филармони бии. Эдэн но... лективэй артистнар дэлхэйн... сигуудай зохёолнуудые арад... харуулдаг байна. Мүн манай... лармониин, театрнуудай сцен... рэ советскэ драматургнууд ... композиторнуудай зохёолнууд... гэлжэ табигдана. Үнгэрһэн ..., мүн... лэй туршада бурят драмын ... зохёолнууд бии болоо. ... Ж. ... сценэ дээрэ бурят драматург... олон зүжэг табигдана.

Мүн оперо болон балетэй ... нууд олоор бэшэгдэжэ, ... сценэ дээрэ табигдана. М. Фролов... вой «Энхэ-Булат баатар», Б. ... ловай, П. Берлинскиин «... С. Ряузовай «Голой ... Л. Книпперэй «Байгал ... Д. Аюшеевэй «Анда нүхэд», Ж. ... туевай «Инаг дуранай түлөө»... мэтэ оперо ба балетүүд таби... байна.

Бурядай филармониин анса... ехэ творческо илалта туйлаа. ... программанууд соогоо советск... лон дэлхэйн классигуудай зо... нуудые өөрынгөө республикын... зонһоо гадна, мүн Сибириин, ... Азиин союзна республикан... ажалшадта харуулһан байна. ... рэгшэ жэлдэ Россин Федерац... тор болоһон хүгжэмтэ театрну... филармонинуудай харалга ... манай филармониин ансамб... хоёрдохи шатын диплом үг... байна.

Мүнөө ерэхэ жэлдэ Москвад... лохоо байһан бурят искусство... лон литературын декадада ре... ликымнай искусствын хүд... лэгшэд тон һайнаар бэлдэжэ, ... зэргын творческо илалта туй... бэзэ гэжэ найдагдана.

Д. Линхобо...

Тоо, баримта

✦ БМАССР-эй тогтохын урда тээ... най эндэ нютагай промышленно... оройдоол 16 жэжэ предприяти бии...

✦ Мүнөө үедэ Бурят-Монголдо... 300 гаран предприяти ажаллана. ... предприятинуудта 67 мянга гаран ... дэлмэришэд хүдэлдэг болонхой.

✦ Хэрбээ 1916 ондо республи... мнай оройдоол 72,1 мянган десятин... рилгын талмай элдүүрилэгдэдэг б... һаа, һүүлэй 2 жэл соо колхоз... зуудта 250 мянган гектар шэнэ... газар элдүүрилэгдэн ашаглагдаа.

...ТҮРЭЛ БУРЯТ ОРОМНАЙ! 1958

...АУШАН ТАБАН ЖЭЛЭЙ ОЙ ГҮЙСЭБЭ

...КУССТАН ЗОХЁОЛНАЙ УРГАНА

...промаанта засагай эгээл харанболоно бүглүү байһан манай Си... хамтаһь орондо Октябриин агууехэ дүство ...э наран мандажа, дарлагдан зорүүн 192...о байһан арад зон эрхэ сүлөө... ...усствын ...олоо бэлэйл. Тиигэжэ манай ...эхэ те...ядай түрүү зон эрдэм ном тээ... ...ургуули тэгүүлжэ, өөрынгөө үндэһэн хэ... Н. Бал...бэшэгые гуримшуулан, арад зон... ...жэг ...тэ түрүүшын бэшэмэл зохёолнуу... ...най үдэ...е байгуулжа эхилээ һэмнай. Рес... ...эгэ түр...бликынгаа һууриһан тогтоһон ...өө арад...и гаран ониие һанаандаа оруу... болоһоо...я. Һаяхан бии болоһон газетэ, ...нгэрһэн...гүүлнүүдтэ түрүүшын шүлэг, ...ай иск...нуудые манай ахамад уранзо... ...лан-Удэ...лшод толилжо, түрүүшын ганса бии. Эд...эн номууд хуушан монгол дээрэ дэлхэйн...ража байһан байна. Тэрэ гэһэн... ...е арад ...э хойшо манай уран зохёолой ...н манай...йдалда айхабтар ехэ хүгжэлтэ ...ай сцен...лоо.

...эгнууд ...повесть, роман, поэмэ, томо зүжэг ...хёолнууд...хэ мэтэ урдань огто үгы байгаа ...гэрһэн 3...а, мүнөө иимэ түрэлэй олон зо... ...рамын ...олтой болонхойбди. Х. Намсарае... ...оо. Те...й, Ж. Тумуновай, Ч. Цыдендам... ...аматургн...евай, Д. Батожабайн, Б. Мунго...вой романууд, Н. Балданогой, ...аледэй з...о Шагжинай, С. Метелицын зүжэ... ...кэ, те...уд, И. Тугутовай, М. Степановай, ...а. М. Ф...Белоглазовагай повестьнууд, поэ... ...ар», Б. ...үд Ц. Номтоев, Б. Базарон, ...нин «Б... Мадасон, Ш. Нимбуев, Д. Хил... ...ой т...хин, С. Дунаев болоод һүүлшын ...гал д...элнүүдтэ ургаһан Д. Жалсараев, ...ухэд», Ж... Жимбиев, Ц. Бадмаев, Ч. Нам... ...түлөө»...илов, Н. Дамдинов, С. Ангабаев, ...д табиг... Бадаев гэгшэдэй номууд манай ...ан зохёолые баяжуулаа.

...ин анса... Арба найман жэлэй урда тээ ма... ...үйлаа. ...ай Бурят-Монголой уран зохёол ...советск...олон искусствын декада Москва... ...удай зо...а боложо, манай хэһэн бүтээһэн ...бликын ...ухы һайн һайхан зүйлнүүдые түб ...риин, Д...отымнай нүхэд хаража урмаша... ...бликану...ан, үндэр һайн сэгнэлтэ үгэһэн байна. ...Байгаа. Энэ харалга хадаа маниие ...едераци...творческо улам дээдэ зоригжолдо ...театрну...урялһан, тэрэ харалгынгаа һүү... ...лга д...ээр манай уранзохёолшод үндэр ...ансамб...эдэрэлтэйгээр, ехэхэн харюусал... ...ом үг...атайгаар ажаллаһан, горьтой ...румэ хэһэн байна. Манай уранзо...

...оскваде...хёолшод эршэ хүсэеэ бууруулан... ...искусство...гүй, үшөө ехэ абьяастайгаар ажал... ...ада ре...лажа, элдэб түрэлэй уран зохёол ...худэ...байгуулжа, ерэхэ жэл Москвада ...дэжэ, д...болохо хоёрдохи харалгадаа ошохо ...түй...гэжэ эршэмтэйгээр бэлдэжэ байн...хай.

Г. Чимитов.

Тоо, баримта

✦ Агуухэ Октябриин революциин урда тээ бурят зоной минил 3 процентнь, 200 бурят эхэнэрэй нэгэниинь үзэг бэшэг мэдэхэ байһан юм.

✦ Мүнөө республикадамнай городууд хүдөө нютагуудта 650 һургуули, тэрэ тоодо 413 эхин, 128 долоон жэлэй, 107 дунда һургуули бии.

✦ 1923 ондо Бурят-Монголдо оройдоо 89 клуб, уншалгын байшан байгаа, Харин 1957 ондо 543 клуб. Культурын байшан, 500 гаран библиотекэ, 1000 гаран улаан булан, культбазанууд тоологдоно.

Кяхтын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишод «ургасала» хуряажа, шэгнэжэ байна. Ф. Сорокиной фото.

Колхознай һалбаран баяжаа

Республикынгаа тогтоһонһоо хойшо 35 жэлэй алдарта ойе һайндэрлэжэ байхадаа үнгэрһэн үеымнай байдал һанаанда ороно.

Түрүүшын колхозуудай эмхидхэгдэжэ байха үедэ, 1931 ондо манай Юрөө нютагта 15 анзаһатай, 300-гаад эбэртэ бодо малтай, 9 мянган хонитой 13 багахан колхозууд эмхидхэгдэһэн юм. Тиихэдэ нэгэ үнеэн бүриһөө жэлдээ 295 литр һүн, хонин бүриһөө 800 грамм нооһон абтадаг байгаа бэлэй.

Түрэл парти, правительствынгаа эсэшэ сусашагүй оролдолгын, халуун анхаралай ашаар колхознай мүнөө танигдашагүй болотороо хубилаа.

1940 ондо эдэ колхозууд 3 болотороо томодхогдоод байһанаа, 10 жэл үнгэрөөд байхада Карл Марксын нэрэмжэтэ олон һалбаритай ажахытай колхоз болгогдоо.

Илангаяа партиин ЦК-гэй сентябриин Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэриһээ хойшо колхозоймнай ниитын ажахы бүхы талаараа урган хүгжөө. Хэрбээ тус Пленумэй урда тээ колхоздомнай 1 миллион 100 мянган түхэригэй олзо доход оруулагдаһан байгаа һаа, нёдондо жэл 4 миллион 700 мянган түхэригэй олзо абтаа. Тэрэ үедэ ажалта үдэр бүхэндөө 80 мүнгэ хубаадаг һаа, үнгэрэгшэ жэл 6 түхэриг 50 мүнгэ хубааһан байнабди. Хубаагдадаггүй зөөримнай 500 мянга байһанаа, нёдондо 8 миллион хүргэгдөө һэн.

Колхозно байгуулалтые саашадань хүгжөөхэ, МТС-үүдые хубилгаха тухай шиидхэбэриин һүүлээр 1 миллион 100 мянган түхэригтэ машина, зэмсэгүүдые худалдажа абаабди.

Үнгэрэгшэ хабарай тарилгые нёдондоной хиһоо һураггүй богони болзорто, һайн шанартайгаар дүүргээ һэмди. Эдэ үдэрнүүдтэ үндэр ургаса абахын зорилгоор орооһо таряанайнгаа хойноһоо харууһа эмхидхэжэ, буртаг үбһыень түүжэ, үбһэндөө орохоёо бэлдэжэ байнхайбди.

Партиин ЦК-гэй июниин Пленумэй шиидхэбэри хаһа саг соогоо гаргагдажа, колхознигуудые ажалай шэнэ илалта туйлаха хэрэгтэнь урмашуулан зоригжуулна.

Үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулхада, энэ жэлдэ һү абалга 400 мянган литрээр, мяха—1000 центнерээр, нооһо—200, орооһо таряа—8000, үбһэ тэжээл хуряалга—7000 центнерээр ехэ болгогдохо байна. Мүн хонин һүрэгнай 6000 толгойгоор олошоруулагдаха. Тиигэжэ хубаагдадаггүй зөөримнай арба миллион хүргэгдэжэ, энэ оной эсэстэ олзо доходнай 6,5 миллион болохо юм.

Бурят-Монголойнгоо республикын гайхамшагта ойн хүндэлэлдэ механизатор болон колхознигууднай улам эршэ зоригтойгоор ажаллажа, шэнэ амжалта туйлахаар зоригжонхой.

Ж. Ванкеев.
Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

В. ПЕТОНОВ

Түрэл Бурят нютаг

Бурят таламни! Баярай дээжээр
Баян байдалыш шэмэглэн дууланам.
Домогоор дүүрэн түүхыеш нээжэ,
Дурлажа улам шамдаа дууланам.
Гэсэрэй гушан гурбан баатарнууд
Гэгээрэлэй зула талада носоогоо.
Шэнхинэнэ шэнэ үльгэр-туужанууд —
Совет засагые «Аврора» юрөөгөө.
Хархис байдал утаандал дэгдээ,
Коммунис партиин зааһан замаар
Хүниие жаргуулха засаг тодороол.
Уужам Росси шамай үлгыдөө,
Урган хүгжөөш, түрэл Бурят.
Жэлнүүдэй ошохо бүри өөдөө,
Жэгүүритэй шэнги түргэн ургааш.
Советскэ жабхаланта гушан табан жэл
Шамайе хүл дээрэш бодхоогоол.
Уужам тэнюун баян талануудш
Ургасын баялигаар эбхэрэн долгилоол.
Огторгойн мүшэдтэл тоолошогүй олон
Атар тарган табан хушуута малшни
Колхоздоо сугларжа, байраяа олоо,
Хамаг араднай түбхинэн бодсо.
Бурят таламни! Баярай дээжээр
Баян байдалыеш шэмэглэн дууланам.
Домогоор дүүрэн түүхыеш нээжэ,
Дурлажа улам шамдаа дууланам.

Хонишодоймнай оролдосото ажал

Би түрэл колхозойнгоо хонин ажалда хүдэлжэ эхилһээр 13 жэл болохомни. Энэ үе соо зарим жэлдэ үбһэ тэжээл дутамаг, мал харууһалхада бэрхэшээлтэйшье сагууд ушараа. Харин партиин ЦК-гэй сентябриин Пленумһээ хойшо хүдөө ажахые эрид хүгжөөхэ зорилго табигдажа, артелиимнай хонидой тоо толгой олошоржо, ашаг олзонь нилээд ехэ болоо. Жэшээлхэдэ, нёдондо колхоздомнай зуун хонин бүриһөө дунда зэргээр 123 хурьган абтажа, хонин бүриһөө 2,8 килограмм нооһон хайшалагдаа. Гансахан хонин ажалһаа миллион шахуу түхэригэй олзо доход оруулагдаа һэн. Минии ажалладаг отарынхид үнгэрэгшэ жэлдэ 100 хонин бүриһөө 158 хурьга абажа түлжүүлээ. Энэ амжалта колхозоймнай түрүү хонишод Рабдан Эрдынеев, Дулмажап Дармаева, Владимир Данзанов, Владимир Эрдынеев болон бусадай үнэн шударгы, оролдосото ажалаар туйлагдаа. Хонин һүрэгөө улам олошоруулхын тулада улаан - одонойхидой үүсхэлые дэмжэн, байгша ондо зуун хонин бүриһөө 140 хурьга абаха зорилго табинхайбди. Энэ зорилгоёо нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тулада эршэмтэйгээр ажаллажа, хонишод Р. Эрдынеев, В. Данзанов гэгшэд хурьгадые бүри олоор абахань.

Энэ жэл минии наһанда хэзээдэшье мартагдахагүй жэл болоо. Нютагаймни зон намайе оронойнгоо эгээн дээдэ засаг түрэ СССР-эй Верховно Советтэ депутатаар һунгаа. Арад зонойнгоо найдабаряар депутат боложо, гүрэн түрын шухала асуудал шиидхэлсэхэ золтой байһандаа хэлэшэгүй ехэ баяртайб. Урдань эгээлэй бурят басаган тиимэ ехэ золдо хүртэхэ байгаа аал? Имагтал Совет жаргалта һайхан орондомнай ажал хүдэлмэри ёһотойл хүнэй нэрэ хүндын, алдар солын хэрэг болонхойл.

Б. Санжиева,
СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Яруунын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Манай заводойхидой бэлэг

«Механлит» заводоймнай мүнөө байһан газарта эгээл гушан жэлэй урда тээ ой модон, тайга шахуу байһан юм. Теэд парти, правительствомнай, залуу Совет ороноо хүсэ ехэтэ индустритай болгохо зорилго табяа һэн. Арадай ажахые шэнээр хүгжөөхэ нэгэдэхи табанжэл табигдажа, үргэн ороноймнай заха хизаар бүхэндэ мантан томо фабрика, заводууд урган бодоо. Тэдэнэй тоодо манай республикада ПВЗ, Мяха-консервын комбинат, «Механлит» завод шэнээр баригдаһан байна. Мүнөө заводнай элдэб шэнэ оньһото, хүсэтэ техникэ, түхеэрэлгээр түгэлдэр Сибириин томохон предприятинуудай нэгэниинь болонхой. Би заводой баригдахаһаа эхилээд, трактор, машинын элдэб нарин деталь, частиин хэб хэхэ мэргэжэл шудалжа, мүнөө хүрэтэр таһалгаряагүй ажалланаб.

Байгша ондо заводнай үйлэдбэриингөө хахад жэлэй түсэб 58,4 процент, нэгэдэхи кварталайнгаа түсэб 119,1 процент, июнь һарын түсэб 113,3 процент дүүргэжэ, совнархозуудай предприятинуудай мүрысөөндэ шалгаран бүхэсоюзна хоёрдохи шанда хүртөө. Заводтомнай жэлэй, хахад жэлэй түсэб холо үлүүлэн дүүргэгшэдэй тоо улам олошорно. Түрүү слесарьнууд нүхэд Баглых, Алексеев, Новиков, эрхим токарь нүхэр Сорокин гэгшэд үндэр бүтээсэтэ ажалаараа шалгарна. Бишье, жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэнхэйб.

Түрэл республикынгаа 35 жэлэй ойе иимэ амжалтаар угтажа байһан манай заводойхид саашадаа бүри һайнаар ажаллахаар зоригжонхой.

Г. Ленхобоев,
заводой модельщик.

...дуулажа байна

...гайн эшээн лэ һааб даа). Хүдөө нютагуудаар томо томо совхозууд, колхозууд, МТС, РТС-үүд шадал ехэтэ оньһон техникээ, шэмэ ехэтэ ажалаа дэлгэнэ. (Урдань тэндэ дасан субарга, обоо ...унханууд лэ, һааб даа).

Газар нютагнай иигэжэ сэсэглэн һалбаржа байна. Зүгөөр эгээл һайхан, эгээл омогорхохо баялигнай — хүн шуу. Сүлөөтэ ажалша хүнүүд лэ энэ газарые дуулуулжа, наратуулан шэнэлжэ, сэсэгээр бүрхөөжэ, ажалаар суурхуулжа байна.

Урдань «тугалай бэлшээриһээ гараагүй» гэгдэдэг бурядууд мүнөө паровоз дархалалсажа, орёо машинын оньһо шудална. Өөхэн дэн, лушан түлүүрһээ хагасадаггүй байһан, харанхы зон мүнөө хүсэтэ ехэ электростанцинуудые барижа, һүниие үдэр болгожо һуудаг.

Урдань эндэ 14 мянган лама хубарагуудые унзатуулан хубалзатуулһан 34 дасан, 326 церковь, мечеть, синагог, хаарташан, архиншанай хэдэн зуугаад үргөө, үлэ обоонууд, бөө удаганай зүхэлинүүд орбойлдожо, бурят арадай нюрган дээрэ яра шарха шэнги байгаа һэн. Харин мүнөө социалистическэ ёһоной үндэһэн культурын унтаршагүй гуламтанууд хэдэн зуугаадаараа дэлгэрээ. Һургуули, больница, клуб, театрнууд, аршаан курортнууд айхабтараар олошоржо, арад зоной гэгээрэл болбосоролые дээшэлүүлнэ, элүүр энхые хамгаална.

Мүнөө манай эрдэм соёлой газарнуудта, уранзохёолшодой, зураашадай, композиторнуудай, журналистнуудай эблэлнүүдтэ хэдэн зуугаад эрдэмтэн оюутан, урлалай хэблэлэй ажалтан хурдан ухаагаа, хурса бэлигээ дэлгээжэ байдаг.

Эдэ бүгэдэ Совет засагай аша габьяа, агуехэ ород арадай ахадүүгэй халуун туһаламжа, түрэлхи Коммунистическэ партиин сэсэн мэргэн хүтэлбэриин арюун үрэ жэмэс мүн.

Манай арадай алдарта ехэ илалтанууд тэнгэриһээ унажа ерээгүй,— эрхим тэмсэлшэдэй шуһа мяханай сэнгээр, хатуу шэрүүн байлдаан соогуур дайлагдан абтаа.

Түрэлхи дулаан газар, уһамнай, шамдаа доро дохин һүгэдэнэмди. Тэрэ урдын бузар сагта хэн шамайе дэбһээгүйб? Сагаантан аашалаа, самурайнууд түйбөө, американска интервентнүүд галдаа. Хэзээшье энээнииень мартахагүйбди!

Иигэжэ мүнөө эб найрамдалда дуратай амгалан тайбан бурят арад өөрынгөө үндэр дууе бүхы совет арадуудай халуун хүсэлэнтэй, бүхы дэлхэйдэхи эбэй түлөө тэмсэлшэдэй эрилтэтэй ниилүүлнэ...

Экономико болон культурынгаа үлзы ехэ амжалтануудай үйндэ хүрэһэн манай арад 35 жэлэйнгээ ойн баярай найр наадые дэлгээжэ байна. «БМАССР-эй 25 жэлэй» нэрэмжэтэ Улан-Удын түбэй стадион дээрэ олон түмэн арад зон мүнөөдэр сугларжа, холо ойроһоо ерэһэн хүндэтэ айлшадаа хоймор таладаа урижа, хурдан шуумар хүбүүд, басагадайнгаа спортивна шадабаринуудые туршан шалган хаража байна.

Сугларагшадай дунда Улан-Удын сэмбэ нэхэгшэд бии. Республикынгаа найрта тэдэнэр ажалай үндэр ехэ амжалта туйлажа ерээ. Тэдэнэрэй нэхэһэн эрхим шанартай бүд мүнөө аяар холын Брюссельдэ нээгдэһэн Бүхэдэлхэйн выставкэ дээрэ табигданхай.

Стадион дээрэ түрүү колхознигууд бии. Тэдэнэр Хориин аймагай «Улаан Одон» артелиин колхознигуудай уряалые халуунаар дэмжэжэ, мүнөө хонидоо хоёроор эхирлүүлэн, ехэхэн туйлалта хээ.

Мүн эндэ манай оюутан эрдэмтэн, урлал зохёолой ажалтан олоороо гульдаа. Эдэнэр мүнөө хойто жэлдэ Москвада болохо уранһайханай болон уран зохёолой декадада эршэмтэйгээр бэлэдхэжэ байна.

Ажабайдалайнгаа али бүхы һалбаринууд дээрэ эдэ 35 жэл соо бурят арадай үльгэрлэшэгүй ехэ амжалтануудые туйлан ерэһэн нюдэ баярлуулма үзэгдэл хадаа Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ленинскэ национальна политикын илажа гараһанай аша үрэ, социалистическэ Эхэ орон доторхи арадуудай эбтэй холбооной, ахадүүгэй хани барисаанай аша үрэ мүн. Тиигэжэ мүнөө Бурят ороной үргэн түмэн ажалшан арад республикынгаа гушан табан жэлэй ойн баярай найр дээрэ юрөөл түүрээлгынгээ алтан дээжэ үгэнүүдые, зүрхэ нэйнгөө халуун эхин дуу хүгжэмые түрэл Коммунистическэ партидаа— манай бүхы илалтануудые зоригжуулан эмхидхэгшэ алдарта ленинскэ партидаа—айладхан үргэнэ.

Цэдэн ГАЛСАНОВ.

Баян дэлгэр хүдөө тосхон

Мүнөө үедэ колхозуудай ямар байдалтай боложо, ямараар хүгжэжэ байһан тухай хөөрэлдэхэдөө, Мухаршэбэрэй аймагай «Үнэн» колхозой үндэр наһатай колхозник Эрдэни Мункуевич Мункуев иигэжэ хөөрэнэ:

— Республикамнай 35 жэлэйнгээ ойе һайндэрлэжэ байна. Энэ үе соо ажабайдал горьтойхон лэ хубилаа гээшэ. Жэшээлхэдэ, манай колхозой тогтохын урда тээ нютагаймнай айл үрхэтэн «Улаан Ангирта» булагһаа эхилээд, «Галтай» хүрэтэр хэдэн голой эхи адагаар, ганса нэгээрээ ажаһуудаг һэн. Урдань МТС, трактор, машина гэжэ байгаагүй, хүн гээшэмнай улаан гараараа орожо, талха таряагаа хадуураар хададаг, молотилкаар сохидог бэлэй. 3 хүн ехэдээл һаа үдэртөө 30 бухал сохихо, ганса хүн 5—10 бухал сохихо жэшээтэй байгаа. Энээниие яһала үзэгдөө, харагдаа гээшэ. Мүнөө хамаг хүдэлмэри элдэб оньһото машина, техникын хүсөөр бүтээгдэнэ ха юм.

1953 ондо «Шэнэ байдал», «Улаан Туяа», Ворошиловай, Сталинай нэрэмжэтэ багахан артельнүүд «Үнэн» колхоз боложо томодхогдоһон байгаа. Тиигэжэ эндэхид хүгжэлтынгөө үргэн уужам замда ороо һэн. Партиин ЦК-гэй сентябриин Пленумһээ хойшо хүдөө ажахын тус артель ажахыгаа ехэхэнээр хүгжөөжэ байна. Мүнөө колхоз хамта эбэртэ бодо 870 малтай, 9 мянга 500 шахуу хонитой болонхой. Колхозой центр культурна болбосон түхэлтэй боложо, һүүлэй 2—3 жэлдэ 30 гаран колхозничууд шэнэ гэрнүүдые барижа ороо, мүн бусад барилганууд олоор хэгдээ. Артелиин олзо доход жэлһээ жэлдэ ургана. 1956 ондо колхоз оройдоол 650 гара мянган түхэригэй олзо доход абадаг һаа, үнгэрэгшэ жэлдэ 1 миллион 285 мянган түхэригэй олзо доход оруулаа. Мүнөө жэлдэ олзо доходоо 2 миллион 500 гаран мянган түхэригтэ хүргэхөөр хараална.

Колхозой ажахын эгээл олзо доход ехэтэй һалбаринь хонин ажал юм. Тиимэһээ колхозой правлени, парторганизаци хонидойнгоо тоо толгойе олошоруулхын, ашаг үгэлгыень дээшэлүүлхын түлөө ехэхэн оролдолго гаргана. Хэрбээ 1956 ондо эндэхид оройдоол 5 мянга 448 толгой хонитой байбал, мүнөө 9 мянга 452 хонитой болонхой. Һүүлэй 1 жэлэй туршада нооһо хайшалалгаһаа абтадаг олзо доход 350 мянган түхэригһөө 779 мянган түхэриг хүрэтэрөө дээшэлээ. Нооһо абалга хонин бүриһөө 2,5 килограммһаа. 3,5 килограмм хүрэтэр ехэ болоһон байна. Байгша ондо колхоз гансал нооһо тушаалгаһаа миллион түхэригэй олзо доход абаха юм. Артелиин түрүү хонишон Дашинима Тогмитовай отарынхид энэ жэлдэ хонин бүриһөө 4,7 килограмм нооһо хайшалаа. Хонишон Гарма Цыдыпов отарынгаа 380 эхэ хониһоо 382 хурьга абаад, бүрин бүтэн түлжүүлжэ байна. Энэ отарынхид хонин бүриһөө 4,7 килограмм нооһо хайшалха уялгатай.

Малайнгаа ашаг шэмые улам арьбадхахын түлөө колхозой малшад ехэхэн оролдолго гаргана. Урзанда жэлдэ колхозой һаалишад үнеэн бүриһөө оройдоол 777 литр һү һааһан юм. Харин үнгэрэгшэ жэлдэ эндэ үнеэн бүриһөө 1133 литр һүн һаагдаһан байна. Мүнөө жэлдэ колхозой һаалишад тарбагатайнхидай уряае халуунаар дэмжэн, үнеэн бүриһөө нёдонойхиһоо 700 литрээр ехэ һү һааха шэнэ уялга абаад, тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэнэ. Жэлэй үнгэрһэн 6 һарын туршада эндэхид үнеэн бүриһөө 778 литр һү һаагаа. Тиихэдэ түрүү һаалишан Г. Дымбрылова 1094 литр һү һааһан байха юм. Мүн һаалишад Ц-Д. Цыдендоржиева, Ц. Нимаева үнеэн бүриһөө 856—872 литр һү һаагаад байнхай. Һүүлэй жэлнүүдтэ эндэ малай дулаан, типовой һайн байранууд олоор баригданхай. Хушуун Үзүүр, Галтай гэжэ газарта 100—100 толгой үнеэдэй байха хоёр типовой байра, гахайн, тугалай байранууд, хонидой хоёр байра баригдажа ашаглалгада оруулагдаа. Байгша ондо хонидой үшөө хоёр типовой байра шэнээр баригдажа ашаглахаар хараалагдана.

«Колхозно байгуулалтые саашадань хүгжөөхэ, МТС-үүдые хубилгаха тухай» партиин ЦК-гэй февралиин Пленумэй тогтоол эндэхи колхознигуудай урма зоригые улам бадаруулаа. Тус колхоз байгша ондо 25 трактор, 9 комбайн болон бусад олон машина, техникэ өөһэдтөө худалдажа абаа. Колхозой механизаторнууд эдэ машина, техникээ ашаг ехэтэйгээр хүдэлгэжэ, хабарай тарилгые богони болзорто дүүргэээ. Эндэ 1976 гектар шэниисэ, 210 гектар хара таряан, 244 гектар кукуруза болон бусад ургамалнууд хамтадаа 2400 гектарта таригдаад, һайнаар харууһалагдажа байна.

Колхозой ажахын хүгжэхэтэй хамта, колхознигуудай ажабайдал улам баяжан һайжарна. Колхознигуудай гэртэ ороходо, культурна, зохид ажабайдалтай болоһониинь элеэр харагдадаг. Айл бүхэн радиоприёмник, шифоньер, комод, оёдолой машина болон ажаһуудалай бусад үнэтэ һайн хэрэгсэлнүүдтэй болонхой.

Т. Гармаев,
манай корреспондент.

Түгэнын намжаа талада. Л. Хайдуровай фото.

Үдэр-үдэрэй һонинууд

Үнинэй һаалишанай баяр

Брянка голой эрье шадархи сэсэрлиг һайхан талмай дээрэ «Гигант» колхозой гэшүүд сугларжа, хуушанай һаалишан Ф. К. Трофимовагай ажалайнь 20 жэлэй ой тэмдэглэбэ. Федосья Кирилловна 20 жэлдэ һаалишанаар хүдэлмэрилхэ зуураа, 280 толгой тугал түлжүүлээ, 240 тонно һү һаажа колхоздоо тушаагаа. Түрүү һаалишан эрхим ажалайнгаа түлөө хэдэн удаа аймагай, республикын хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадалсаһан, үнгэрэгшэ жэлдэ Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ Москва экскурсяар ошожо ерэһэн байна.

Һаалишанай эршэтэ ажалайнь ойн баярай үдэр Заиграйн аймгүйсэдкомой, колхозой правлениин, партийна организациин грамотанууд, үнэтэ бэлэг тэрээндэ барюулагдаа.

Һүүлээрнь пионернүүд гоё һайхан концерт харуулаа.

С. Тюлюкин.

Эрдэмтэд хүдөө гарахань

Бурят-Монголой соёл шэнжэлхэ институт жэл бүри зунай сагта научна экспедицинүүдые эмхидхэдэг. Мүнөө жэл манай республикын аймагуудта табан диалектологическа, хоёр фольклорно экспедици ажаллаха. Диалектологическа экспедициин 1-дэхи отряд хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат Ц. Б. Цыдендамбаевай хүтэлбэри доро Закаменай аймагта нютагай хэлэ шэнжэлхэ, 2-дохи отряд хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат Э. Раднаев түрүүтэй Кударын, Кяхтын, Сэлэнгын аймагуудаар ябажа, цонгоол бурядай нютагай хэлэ шэнжэлхэ. Хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат И. Д. Бураев Зэдын, Ториин аймагуудаар ябажа, сартуул бурядай хэлэ шэнжэлхэ зорилготой. Түнхэнэй болон Байкало-Кударын аймагуудта хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат У-Ж. Дондуковой отряд ажаллаха. Мүн Баргажанай, Курумканай аймагуудта хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат Б. В. Матхеевэй отряд нютагай хэлэ шэнжэлхэ.

Диалектологическа экспедицинүүдэй зорилгонь юуб гэхэдэ, гол түлэб үгэ хэлэнэй баялигые суглуулжа, нютагай хэлэнүүдые шэнжэлхэ юм. Хожомынь тус экспедицинүүдэй материал диалектологическа словарьта хэрэглэгдэхэ.

Тус экспедицинүүдтэ бурят хэлэнэй багшанар болон багшын институдай студентнэр хабаадалсана.

Эдэ экспедицинүүдһээ гадна, хоёр фольклорно экспедици ажаллаха. 1-дэхи отрядынь хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат Г. О. Туденовэй хүтэлбэри доро Курумканай аймагта, 2-дохи отрядынь хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат М. П. Хомоновой хүтэлбэри доро Баргажанай аймагта ажаллаха. Эдэ экспедицинүүд урданай, мүнөөнэй үльгэр онтохон, дуу гэхэ мэтые суглуулха ёһотой.

А. Цыренов.

ДОСААФ-эй инструкторнуудай семинар

ДОСААФ-эй Ярууны аймагай комитет колхозуудтахи бүлгэмэйнгөө түрүүлэгшэнэрэй болон инструкторнуудай семинар һаяхан үнгэргэбэ. Тэрэ семинартань хамта 22 хүн хабаадалсаа.

Семинар дээрэ оборонын хүдэлмэри һайжаруулха талаар хэдэн лекци уншагдаһан байна. ДОСААФ-эй республиканска комитедэй түлөөлэгшэ нүхэр Семенов СССР-эй ДОСААФ-эй IV съезд болон тус бүлгэмэй эхин организацинуудай саашанхи зорилго тухай элидхэл хэһэн байна.

В. Байбородин.

Тобшо һонин

☆ Бурят-Монголой хүдөө ажахын 17 хүдэлмэрилэгшэд—экскурсантнууд Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ Москва мордобо. Тэдэнэй тоодо: Мухаршэбэрэй аймагай «Искра» колхозой луговод М. П. Рычков, Хориин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой луговод Ц. Цынгуев, Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой луговод Ж. Б. Жалсараев болон бусад бии.

В. Шнайдер.

☆ Улан-Удын сэмбын фабрикын коллектив Мухаршэбэрэй аймагай «Ошон» колхоздо шефскэ туһаламжа үзүүлнэ. Һаяхан фабрикын 11 хүн колхоз ошоод, 100 тонно силосэй багтаха траншей барижа эхилбэ. Энэ барилгаяа һаяар дүүргэхэнь.

Д. Батомункуев.

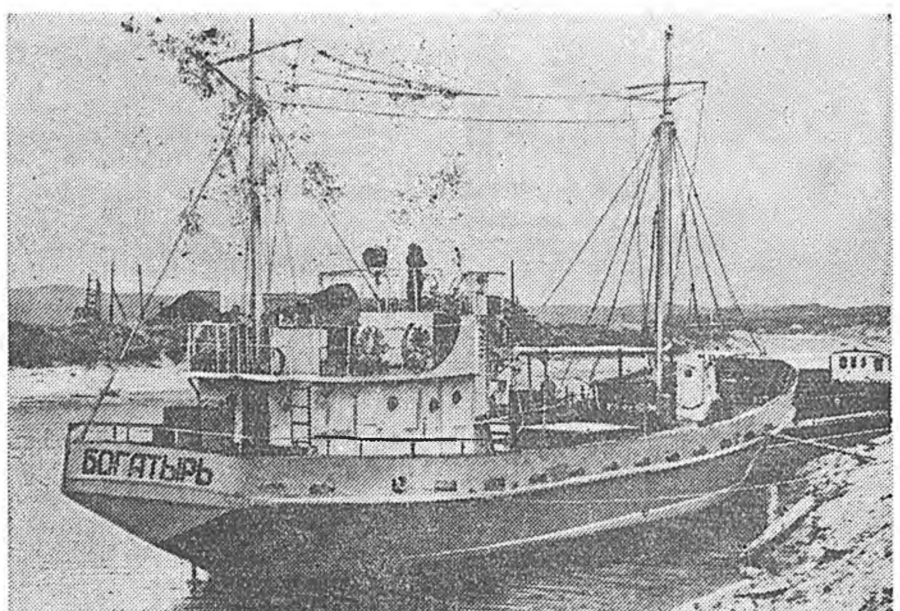
☆ Киномеханигууд Санга Будаев Василий Минеев хоёрые Ярууны аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид хүндэтэйгөөр хүлеэн угтадаг. Залуу киномеханигууд графигаа алдангүй колхознигуудта кино һайнаар харуулдаг дээрэһээ олоной дунда хүндэтэй болонхой.

Ц. Цыдыпов.

☆ Зэдын аймагай «Эрдэм» колхозой 2-дохи бригадын 2-дохи гүүртын һаалишад зунай үедэ үнеэдээ һүниндөө бэлшээдэг, үдэрынь 3 дахин һаадаг болобо. Тэрэнэй ашаар гүүртэ урданайхидаа орходоо үдэр бүхэндэ 100 литр һү үлүү ехээр һаадаг болобо.

Д. Цыремпилов.

„Богатырь“ гэжэ шэнэ пароход

Үдэрэй 12 час боложо, Улан-Удын судна бүтээлгын заводой гудок ханхинашаба. Һүүлээрнь заводой хүдэлмэришэд бассейнэй эрьедэ олоороо сугларна. Уһан дээрэ шэб шэнэхэн шэрэтэй ехэ судна һүртэйгөөр харагдана. Тэрэнэй хушуунда мандагар үзэгүүдээр бэшэгдэһэн «Богатырь» гэһэн үгэ холоһоо аржына...

Хүн бүхэн энэ судные урмашан хаража, өөһэд хоорондоо баяртайгаар хөөрэлдэнэд. Тиигэншьегүй яахаб; өөһэдынгөө гараар бүтээһэн хүсэтэ пароход холын тамаралгада эльгээхэеэ байна ха юм.

Нижне-Ангарскын загаһанай комбинадта энэ пароходоо тушаан үгэхэдөө судна бүтээгшэдэй коллектив БМАССР-эй 35 жэлэй ойдо ажалаймнай бэлэг болоно гэжэ мэдүүлһэн байна. «Богатырь» пароход Байгал дээгүүр загаһанай агнууридa ашаглагдаха юм. Энэ суднада «ЗД-6» маркын хүсэ ехэтэ дизельнэ мотор табигданхай, нэгэ рейсдэ гарахадаа 15 хоногой түлишын запастай, 15 тонно загаһа хүргэхэ холодильнигтай байна. Суднын экипажай амарха таһалгануудаятай зохидоор тааруулагданхай.

Иигэжэ июлиин 3-най үдэр Нижне-Ангарскһаа ерэһэн капитан П. Баранчук, механик С. Пермяков гэгшэд судна бүтээгшэдэй бэлэг — «Богатырь» пароход хүндэтэйгөөр тушаан абаа.

Д. Балданов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Богатырь» пароход. З. Веснинагай фото.

Хонидынь хэнзэлжэ үргэлжэлһөөр

Мария Анчикова Ахын аймагай «Улаан малшан» колхозой хонин ажалда 10-дахи жэлээ хүдэлмэрилжэ байна. Энэ нүхэр түрүү дүй дүршэлые ажалдаа хэрэглэжэ, хонидоо улам олон болгохын, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын түлөө саг үргэлжэ оролдоно.

Хориин хонишодой уряае һайшаан дэмжээд, хонидоо эртэ ороондо оруулжа, үбэлдөө нилээд олон хурьга абаһан юм. Һүүлэй мэдээгээр Мария Анчикова 134 хониноо 160 хурьга абанхай. Теэд мүнөө хонидынь хэнзэлжэ үргэлжэлһөөр.

— Түрэл республикынгаа 35 жэлэй ойн баярай үдэрые ажалай эрхим амжалтаар угтаһандаа би баяртайб,—гэжэ түрүү хонишон мэдүүлнэ.

П. Жужаев.

Июль

(Фенологой тэмдэглэл)

Июль жэлэй 12 һарын эгээл дулаан һарань болоно. Энэ үедэ аадар бороо ехэ ородог байна. Тиигэбэшье, 60 жэлэй туршада нэгэ дахин хүйтэн үдэрнүүд энэ һарада үзэгдэдэг гэжэ ажаглагданхай. Жэшээлхэдэ, 1957 оной июльдэ тиимэ ушар болоо һэн.

Шииг нойто ехэтэй аяма халуун үдэрнүүд ногоо ургамалай, таряа талханай ургахада ехэ һайн нүлөө үзүүлнэ. Тала майлаар элдэб янзын сэсэг һалбаржа, үнгэ буляалдан гоё һайхан байдаг. Мойһон, алирһан, үлир гэхэ мэтын жэмэсэй түлэг эдеэшэхэ үень болоно. Июлиин тэн багаар таряа талхан колосложо, хара таряан, шэниисэ һарын эсэсээр эдеэшэжэ эхилнэ. Кукуруза яһала үндэрхэн болоод байха. Эртын хартаабха, үгэрсэ, капуста ургаса үгэжэ эхилнэ. Тиин гүлзөөргэнэ, үхэр нюдэн, нэрһэн болбосорхо, элдэб янзын һархяагууд элбэгжэхэ байна.

Нарата халуун үдэр нуур намаг соо уһанай шубуудай дальбараанууд олоороо тамаржа, дэгжэн ниидэжэ эхилхэ. Тэрэшэлэн хүдөөдэ торхируу гэхэ мэтэ шубуудай дальбараануудаа тэжээжэ, хөөрсэгэнэн ниидэлдэхэнь харагдаха.

Байгалай арюун уһанда тамаржа ябаһан омолиин һүрэгүүд эрье тээшэ дүтэлэн ерэдэг.

Ой тайгын ангууд, хандагай, буга, гүрөөһэн гэхэ мэтэнүүд зулзагануудаа тэнжээжэ, ехэ һэргэлэн ябадаг. Ниитын мал һүрэг һүрэгөөрөө бэлшэжэ, элбэг ехэ ногоон дээрэ хүшэ шадал ороно.

Колхозуудта тэжээл бэлдэлгын, таряа харууһалгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябана.

И. Котов.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Советскэ Армиин сэрэгшэд нютагаа бусана

БУХАРЕСТ, июлиин 4. (ТАСС). Румыниин ажалшад Эхэ орондоо бусажа байһан советскэ сэрэгшэдые халуунаар үдэшэнэ.

Үсэгэлдэр Констанцын ехэ талмай дээрэ советскэ сэрэгүүдые үдэшэлгэдэ зорюулагдаһан олон зоной митинг болоо. Таниие мүнөө үдэшэжэ байгаашье һаа, бидэнэр таанадтай хэзээдэшье сугтаа ябахабди, манай областиин ажалшад энэ хани барисаан тухайгаа хододоо һанажа ябаха юм гэжэ Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гэй гэшүү кандидат, партиин Констанцын комой нэгэдэхи секретарь Ва[…] Вылку хэлээ.

Мүн Советскэ Армиин гене[…] лейтенант В. С. Архипов, Конс[…]цын судоверфиин механик Г. Э[…] Советскэ Армиин старшина А[…] Албеков, О. Банчигай нэрэмж[…] хамтын ажахын түрүүлэгшэ Г. […]лека, генерал-майор К. Ионеску[…]шэд митинг дээрэ үгэ хэлэһэн б[…]на.

Хитадай эрхим хүнүүд компартида ороно

ПЕКИН, июлиин 4. (ТАСС). Хүдэлмэришэд, таряашад болон интеллигенциин эгээн мэдэрэл ехэтэй түлөөлэгшэд, эрхим хүнүүд Хитадай Коммунистическэ партиин зэргэдэ ороно. Хүдэлмэриин дүрые гүримшүүлхын түлөө хүдэлөөнэй эхилһэнһээ хойшо Ляонин провинциһаа 2.600 хүн компартида абтаа. […] Шэньянай парторганизациин гэш[…]дэй тоо олошорһон байна.

Мүнөө Дотор Монголой автон[…]но райондо 205 мянга гаран ком[…]нистнууд тоологдоно гэжэ «Н[…]мынгужибао» газетэ мэдээсэнэ.

Бельгиин шэнэ правительство

БРЮССЕЛЬ, июлиин 4. (ТАСС). Үсэгэлдэр Бельгиин депутадуудай палата оройдоо хоёр үлүү голосоор (104-нэй урдаһаа 106 голос) Эйскенсын правительстводa этигэлээ үгэбэ. Энэ правительствые Эйскенс июлиин 1-дэ болоһон һунгалтын һүүлээр байгуулаа. Тэрэ бүхыдөө социал-христианска партиин гэшүүдһээ бүридэнэ.

Правительствода 15 министр, [...]рэ тоодо премьер-министр—Гас[…] Эйскенс, гадаадын хэрэгүүдэй [ми]нистр—Пьер Виньи, мүнгэн сан[…] министр—Жан Ван Гутт, дотоо[…] хэрэгүүдэй министр—Шарль Э[…] национальна оборонын министр[…] Артур Жильссон гэгшэд оролсон[…]

Мароккын правительство Францида буруушаал эльгээбэ

ПАРИЖ. (ТАСС). Франс Пресс агентствын корреспондент Рабатһаа иигэжэ дамжуулна:

Алжирай Колон-Бишар райондо Франци атомна бомбо туршахаяа байна гэһэн һүүлэй мэдээсэлтэй дашарамдуулан, Мароккын правите[ль]ство Франциин правительстводa [бу]руушаал мэдүүлээ гэжэ Маро[кк…] премьерэй түлөөлэгшэ Си Бекк[…] июлиин 3-да мэдээсээ.

Ливандахи байдал

БЕЙРУТ, июлиин 4. (ТАСС). Үнгэрэгшэ сүүдхын турша соо Ливанай армиин частьнууд буһалгаашадай отрядуудтай дайн байлдаа хэжэ үргэлжэлөө гэжэ Ливанай национальна оборонын министерствын коммюнике соо хэлэгдэнэ. Орон дотороо хоёрдохи томо город—Три[по]лидо, мүн Ливанай хойто районуу[д]та илангаяа шанга тулалдаан б[о]лоо. Тэрэшэлэн Ливанай урда зах[…]да правительствын сэрэгүүдэй бол[оо]н буһалгаашадай хоорондо байлда[аан] боложо үргэлжэлһөөр.

ОАР-эй Сириин районой хилэ дээрэ Израиль гүрдэлгэ хэнэ[…]

ДАМАСК, июлиин 4. (ТАСС). Израильтай нэгэ хилэтэй байдаг ОАР-эй Сириин районой хилэ дээрэ, Тель-Халяль, Джалибин гэжэ һуурин газарай оршондо үсэгэлдэр үдэшэ оройхон Израилиин сэрэгүүд Сириин районой хилын харуулшад[ые] буугаар, пулемёдоор буудаа гэж[э] Арабуудай Нэгэдэмэл Республик[ын] сэрэгэй командованиин түлөөлэгш[э] хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ мэдүүл[б…]

Алжирай патриодуудые шангаар хэһээнэ

ПАРИЖ, июлиин 4. (ТАСС). Үсэгэлдэр Алжир городой сэрэгэй трибунал национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ хабаадаһан 4 алжирайхидые саазалан алаха гэжэ шиидхээ. Оран городой сэрэгэй трибуна[л] Алжирай 12 патриодые 20 жэл[…] сүлэлгын хүдэлмэридэ ябуу[л]хаар шиидхэһэн байна.

Франциин ажалай бүгэдэниитын конфедерациин бюрогой мэдүүлгэ

ПАРИЖ, июлиин 4. (ТАСС). Франциин ажалай бүгэдэниитын конфедерациин бюро мэдүүлгэ тунхаглаа. «Шэнэ гарзада» орохо гэжэ де Голлиин уряалһан тушаа бэшэхэ зуураа, Франциин капиталистнуудай улам баяжаха бүри ажалшадай юумэ худалдан абаха арга шадабаринь миил гансахан жэлэй турша соо 10 процентээр доошолоо, саашадаашье доошолжо үргэлжэлһөөр гэжэ тэрэ мэдүүлгэ соо[н] тэмдэглэгдэнэ.

Гансал капиталистнуудта туһата[й] политикын хүшэр хүндэ хойшолон[…]гые ажалшадта тохохо гэһэн ш[э]нэ һэдэлгые ВКТ буруушаана, юун[…]дэб гэхэдэ, Алжирта үргэлжэлж[э] улам шангаржа байһан дайн хада[…] имагтал томо капиталай аша туһад[у] тааралдана гэжэ тус мэдүүлгэ соон[…] хэлэгдэнэ.

Мүнөөдэр хэн хаана ошохоб?

Республикымнай 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ — үглөөнэй 11 часһаа ажалшадай сэнгэлгэн болохонь. Эндэ республикымнай физкультурнигуудай парадаар һайндэр эхилхэ. Тэрэнэй удаа физкультурна бүлгэмүүдэй гимнастическа упражненинүүд ирагуу һайхан хүгжэм доро болохо байна. Тэдэниие фабрика, заводуудай нэгэдэмэл хоор һэлгэхэ. Удаань урилдаан, үндэрые харайлгаар, диск шэдэлгээр, барилдаагаар, һур харбалгаар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үнгэргэгдэхэ.

Бурят-Монголой Ленинэй орденто оперо, баледэй театрта — мүнөө үдэшын 8 часта Н. Балданогой «Анда нүхэд» гэжэ оперо бурят хэлэн дээрэ харуулагдаха.

Бурят драмын театрта — үдэшын 8 часта Розовой «В поисках радости» гэһэн зүжэгород хэлэн дээрэ табигдаха. Зүжэгэй рольнуудта Ленинградай театральна институт дүүргэжэ ерэһэн артистнууд хабаадалсана.

Ород драмын театрта — үдэшын 8 часта Н. Балдано, С. Метелица гэгшэдэй «Конец семьи Шаралдая» гэһэн зүжэг харуулагдахань.

«Прогресс» кинотеатрта — Ехэ залдань — «Черные скалы» гэһэн кинокартина 10 ч., 11 ч. 45 минутада, 1 ч. 30м., 3 ч. 15 м., 6 ч. 45 м., 8 ч. 30 м., 10 ч. 15 минутада харуулагдаха. Бага залдань— «В некотором царстве» гэһэн мультипликационно кино 10 ч., 11 часта. «Трое вышли из леса» гэһэн кинокартина 12 ч., 1 ч. 45 м., 3 ч. 30 м., 5 ч. 15 м., 8 ч. 45 минутада. Мүн «Игра с чертом» — 7 ч., 10 ч. 30 минутада харуулагдаха.

«Эрдэм» кинотеатрта — «Школа мужества» гэһэн картина 9 ч., 10 ч. 30 м., 12 ч. 30 м., «Три зеркала» — 4 ч., 7 ч. 30 м., тэрэшэлэн «Номгон Доной» 3-дахи серинь 2 ч., 5 ч. 30 м., 9 часта, тиихэдэ «Трое вышли из леса» гэһэн кинокартина үдэшын 11 часта харуулагдаха.

Мяха-консервын, мелькомбинадай клубуудта — үдэшын 9 часһаа залуушуулай зугаа наадан, хатар болохо, «Новый аттракцион» гэһэн кинофильм үдэшын 8—10 часуудта харуулагдаха.

Амаралтын городской болон ПВЗ-гэй паркнуудта — ниитэ зоной сэнгэлгэн, зугаа наадан болохо.

Тэрэшэлэн механизированнэ шэлэй, «Механлит», хирпиисын, модоной заводуудай, сэмбын фабрикын, мүн түмэр-замайхидай клубуудта — үдэшын 9 часһаа хатар танца, залуушуулай зугаа наадан үнгэргэгдэхэ, кино харуулагдаха байна.

Нүүдэл зоопарк Улан-Удэдэ

Замбуулин дэлхэйн хизаар, орон бүхэнэй элдэб янзын ан гүрөөл, шубуу шонхорнууд зэргэлэн байгаа түмэр клеткэнүүд соо хаалгаатай байна. Эндэ хүн зон олон. Ном дэбтэр, үльгэр онтохонууд соо һоо мэдэхэ болоһон ангуудаа амидыгаар хаража танихадаа хүүгэд «һүй, шоно! Энэ сагаан баабгай байна» гэлдэн ехээр хүхилдэнэд.

Новосибирскын зоопаркын нүүдэл филиал жэл бүхэндэ олон городуудаар ябажа, дэлхэй дээрэ амидардаг мүнөө үеын амитадтай хүн зониие танилсуулдаг юм. Һаяхан энэ филиал манай Улан-Удэ хүрэжэ ерээд, культура болон амаралтын паркда байрлаба.

Зоопаркда харуулагдажа байгаа амитан бүхэн тус тустаа онсо һонирхолтойгоор үзэгдэнэ.

Макак-резус үүлтэрэй Яша, Малышка гэжэ нэрэтэй тохойн шэнээн заахан аад, солбон, хүхюу дорюун һармагшанууд бии. Гурбатайхан Малышка наадаха, дэбхэрхэ ехэ дуратай, Яшадаа аһалдаад һаланагүй. Харин Яшань томоотойхон һуугаад, гэрэлдэ нюураа харасгаан байтараа тэсэнгүй нүгөөдэеэ намнажа ороно. Теэд наадажа байһан һармагшанууд гэнтэ сухалдажа, хэрэлдэшэнэ. Уданшьегүй хоюулан эбтээ ороод, тэбэрилдэн байхадань хүнүүд ехэ энеэлдэнэ. Заахан аад, тон солбон эдэ һармагшанууд Зүүн Энэдхэгэй ой тайгада, Урда Хитадта, Гималайда бүлэг бүлэгөөрөө байрладаг, элдэб жэмэс ургамалаар хоолложо амидардаг юм.

Зэргэлээд байһан клеткэ соо томохон боро һармагшан ехэ сухалтайгаар хүнүүд тээшэ хаража, бүрхирэн һууна. Павиан-самодрил үүлтэрэй энэ һармагшан нохойн хоншоортол адли урагшаа ута хоншоортой, бэсэр томохон, 40-өөд килограмм шахуу. Аравиг, Абиссини, Суданда — өөрынгөө түрэл нютагта зэрлиг ябахадаашье энэ амитан онсо сухалаараа, хүсэ шадалаараа илгардаг юм. Тэрэ шубуу шонхорой уурхай һандаажа гү, али жэжэ амитадые барижа эдидэг. Сухалдабал хүндэшье добтолжо болохо байха.

Шаргал сагаан һооһотой томо гэгшын баабгай халуунда тэсэжэ ядаад, дүтэ байһан түмэр бочкотой уһа руу тархяараа уруу бухан орошоно. Теэд яахаб даа, аргань үгы ха юм. Энэ баабгай аяар мүльһэтэ далайн эрьедэ амидаржа, шэмэрүүн хүйтэн уларилда дадашаһан байна бшуу.

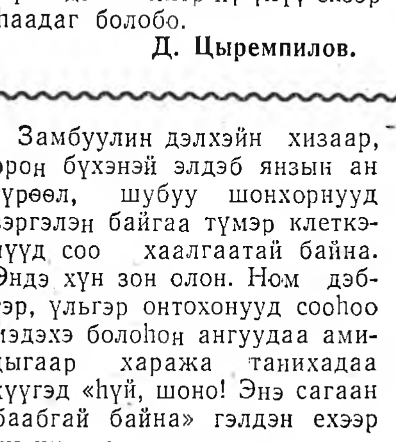
Түрэһөөр бойлторготой гималайн баабгай, манай Сибириин баабгайтай зэргэлээд байхадаа жэшээлэшэгүй һүртэй томо. Теэд эдэ томо амитад өөрынгөө зохидхон абари зангаар олоной анхарал татана. Хойто хүл дээрэ зогсоод мантагар толгойгоо хэдэн удаа дохиһоной удаа, амаа ангайжа, конфетэ эринэ.

Мүн эндэ томо гэгшын сагаан толгойто бүргэдүүд, страус гэхэ мэтэ олон шубууд харуулагдана. Гэрэлтэмэ гоё һүүлээ дарбайлгаад байхадаа тоти шубуунай һайханшье гээшэнь. Саана байһан томо клеткэнүүд соо тэмээн, буйвол, зебу, бодон гахай, арсалан, бар г. м. олон амитад бии.

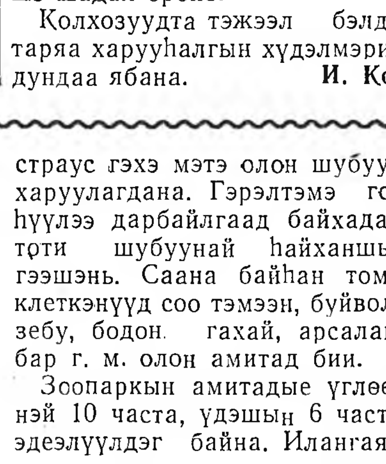
Зоопаркын амитадые үглөөнэй 10 часта, үдэшын 6 часта эдеэлүүлдэг байна. Илангаяа энэ үедэ тэдэниие харахада тон һонирхолтой байдаг.

Манай Улан-Удэдэ энэ зоопарк 20-ёод хоногто байха юм.

Е. Ринчинова.

Зураг дээрэ: Павиан-самодрил үүлтэрэй һармагшан.

Зураг дээрэ: Сагаан тархитай бүргэдүүд.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26 Телефоны редакции: редактора 46-32, зам редактора—32-74, отв секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32 Для междугородных переговоров—16

Н 00778. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР Зак. № 3135.